

66. møde.

Torsdag den 8. marts kl. 13.

Første næstformand (Arnh Jensen): Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Ombudsmandsudvalget har afgivet betænkning og indstilling angående instruks for folketingets ombudsmand. Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg med henblik på revision af lov nr. 219 af 11. juni 1954 om ungdomsundervisning m. v.

(Jfr. folketingsbeslutning af 7. marts 1956).

Valgt blev: *Horn, Lysholt Hansen, Poul Hansen (Grenaa), Hougaard, Per Hækkerup, Kolbjørn, Ravn, Sofie Pedersen, Damsgaard, Karlskov Jensen, Kr. Juul, Krogh, Ellen Poulsen, Ninn-Hansen, Hvidberg, Gertie Wandel og Jørgen Jørgensen (Lejre).*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i beværterloven.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1473, fremsættelsen i tidenden sp. 3009).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: De bemærkninger, som jeg på den socialdemokratiske gruppes vegne ønsker at gøre til det af den højtærede handelsminister fremsatte forslag om ændringer i beværterloven, vil jeg gerne indlede med at sige, at en lovgivning på dette område ikke ensidigt dækker en enkelt del af befolkningen, den del, som i mere eller mindre udstrækning har sit erhverv i

tilknytning til de forskellige arter af hotel- og restaurationsvirksomhed. Beværterloven er ved siden af at være en næringslov tillige en beskyttelseslov, gennem hvilken samfundet søger at sikre sig mod, at næringsudøverne misbruger den privilegerede stilling, en bevilling giver.

Men da det forholder sig således, som den højtærede handelsminister udtrykte det i sin fremsættelse, at der her er tale om et sagsområde, hvor meningene ikke deler sig strengt efter politiske linier, vil mine bemærkninger vel også ligesom ministerens være præget af min personlige opfattelse af de foreliggende problemer, selvom jeg i det store og hele vel nok tillige dækker mine partifællers stilling til lovforslaget.

Det fremsatte lovforslag bygger på det materiale, alkoholkommissionen af 1947 har samlet i sine betænkninger, og da der ikke her har været ubetinget enighed i stillingen til problemerne, er der heller ikke ved lovforslaget taget stilling til problemerne. Det er således interessant at lægge mærke til, at ministeren adskillige gange — jeg tror mindst 10 gange — bruger udtryk som f. eks., at dette spørgsmål formentlig egner sig til forhandling i udvalg, eller at det udvalg, der formentlig bliver nedsat, må se nøjere på de foreliggende uoverensstemmelser.

Det er herigennem klart tilkendegivet, at der forestår et omfattende udvalgsarbejde, en opfattelse, som jeg fuldtud deler, og som jeg håber må resultere i et udfra et samfundsmæssigt synspunkt tilfredsstillende resultat.

Som allerede antydnet er der her tale om en dobbeltsidet lovgivning, og jeg skal såvidt muligt søge at opdele mine bemærkninger udfra denne opfattelse og i disse fremsætte mere principielle betragtninger, så meget mere, som jeg har forstået det sådan, at den højtærede minister ikke har lagt sig fast på de enkelte paragraffer i forslaget.

Som allerede antydnet grunder beværternæringen sig på et bevillingssystem, der gennem årene har gennemgået en interessant udvikling fra en tid i begyndelsen af sidste halvdel af forrige århundrede, hvor næsten enhver, som havde lyst, kunne nedsætte sig som værtshusholder — med det resultat, at vi på dette tipspunkt havde 1

[AxeI Ivan Pedersen.]

beværtning for hver 122 indbyggere her i landet. Ved beværterloven af 1912, der var den første lov i sin art, blev antallet sat til 1 for hver 350 indbyggere, og ved revisionerne 1924 og 1939 gik man hver gang et skridt videre, og når der nu foreslås en yderligere indskrænkning, finder jeg dette naturligt, så meget mere, som det, at der er for mange virksomheder, ikke giver de bedste muligheder for at drive en sund forretning.

Det har været de lokale bevillingsnævn, som har udstedt bevillingerne — og for et åremål på enten 5 eller 8 år. Bevillingsnævnenes beføjelser er imidlertid blevet noget beskåret af overbevillingsnævnet, en omstændighed, der har givet sig besynderlige udslag, som for en tilhænger af størst muligt lokalt selvstyre ikke altid har forekommet lige indlysende.

Overbevillingsnævnet burde efter min formening udelukkende være en appelinstans, idet jeg tror, at de kommunale myndigheder på disse områder i det store og hele bedst skønner i disse sager.

Der har i kommissionen været fremsat ønske om, at det åremål, der fastsættes for en bevilling, sættes ned fra de 5 eller 8 år, men man har i kommissionen ikke kunnet trænge igennem hermed. Jeg anser det heller ikke for afgørende, blot der ved udstedelse af nye bevillinger på grund af forretningsoverdragelse var en beføjelse til at udstede sådanne på kortere tid, og jeg er ud fra praktiske erfaringer ikke enig med kommissionens flertal i dens synspunkter her.

De synspunkter, den højtærede handelsminister har fremsat om spørgsmålene flytning af beværtninger og to forretningssteder, kan jeg tilslutte mig, ligesom jeg ikke kan finde noget at indvende mod, at der for stormagasinerne vedkommende fortsat gives mulighed for udøvelse af restaurationsvirksomhed, en virksomhed, der efterhånden er indgået som et naturligt led i de pågældendes virksomheder.

Det er et spørgsmål, om man ikke bør gå et skridt videre og skabe lov hjemmel for, at smørrebrødsforretninger i større udstrækning kan betjene det store arbejdende publikum på en tilbørlig måde. Det forekommer mig i hvert tilfælde urimeligt, at man ikke, hvis man går ind i en sådan forretning og køber et stykke mad, må for-

tære det på stedet. Der ligger heri en beskyttelse af restaurationsfaget, som dette sikkert selv finder det ubilligt at opretholde.

Reglerne for sammensætningen af de lokale bevillingsnævn foreslås ændret, således at beværternæringens udøvere fremtidig vil være afskåret fra at være medlemmer, og det må vel siges, at der her foreligger et forslag med en naturlig konsekvens af den enkeltes stilling, analogt med, hvad man på andre områder har gennemført, når det drejer sig om afgørelser i sager, hvori man kan have en personlig interesse. Jeg må dog tilføje, at erfaringerne fra landets købstæder går ud på, at der i almindelighed ikke har været besværligheder, fordi hotel-ejere eller restauratører har været medlemmer af bevillingsnævn. Iøvrigt gælder bestemmelsen også for borgmestre, som er medlemmer af direktion eller bestyrelse for et selskab, der driver virksomhed som hotel-ejer eller gæstgiver.

Bestemmelsen om bevillingsnævn har hidtil kun været gældende i købstæder med mulighed for under visse forudsætninger at kunne indføres i landkommuner. Der har i kommissionen været ført drøftelser om lemper i disse bestemmelser, men da sagen hænger nøje sammen med bestemmelsen om kommuneafstemninger, forstår man udmærket betænkelighederne ved gennemgribende ændringer, selvom man kan pege på områder, hvor det med den udvikling, der finder sted i de såkaldte bymæssige kommuner, må forekomme rimeligt at foreslå en ændret praksis, og jeg finder det naturligt, at drøftelserne herom fortsættes under udvalgsarbejdet.

Gennem forslaget om, at gæstgiveradkomster fremtidig skal meddeles ved bevilling, søger man at højne hotelniveauet, og det samme ønsker man gennem forslag om beskyttelse af hotelbetegnelsen, og der er her foreslået bestemte regler om, hvornår betegnelsen hotel må benyttes. Jeg finder disse forslag betimelige, uden at jeg på forhånd tør binde mig til de normer, som kommer til udtryk i kommissionsbetænkning I vedrørende det værelseantal, der indenfor de forskellige områder er foreslået.

I forbindelse med beskyttelse af hotelbetegnelsen finder jeg anledning til at bemærke, at der måske også burde fastsættes regler for oprettelse og drift af „moteller“,

[Axel Ivan Pedersen.]

bl. a. om, at der ikke på disse må serveres spiritus af nogen art. Disse virksomheder tager først og fremmest sigte på at betjene det motorkørende publikum som overnattingssteder, og det synes mig ikke indlysende, at det berettiger til nogen form for servering af spiritus — man skulle vel snarere sige tværtimod.

Et af de mest betydningsfulde områder i lovforslaget er det, der omfatter marketenderierne, og der er grund til at takke kommissionen for dens grundige behandling af dette spørgsmål og for bestemmelserne om, at marketenderen ikke må være økonomisk interesseret i omsætningen af stærke drikke, d. v. s. af bajersk øl, som er den eneste form for spiritus, der må serveres, ligeledes for bestemmelsen om, at det er forbudt at foretage løntilbageholdelse til dækning af gæld for stærkt øl.

Denne bestemmelse bør formentlig også omfatte anden gæld til marketenderiet for at udelukke misbrug. Jeg tror således, at mindretallet i kommissionen har ret i, at der burde være et almindeligt kreditforbud, således at gæld opstået trods dette forbud ikke kan inddrives ad retslig vej; det er et spørgsmål, om man ikke burde overveje dette i udvalget og eventuelt også en lignende bestemmelse for almindelig restaurationsgæld. Det er i ethvert tilfælde meningsløst, at folk kan gå ind og drikke på kredit og gøre det på serveringspersonalets bekostning, fordi det mange steder praktiseres således, at virksomhedens indehaver pålægger personalet at yde kreditten.

De her nævnte problemer er af mere næringsretlig karakter; tilbage står de spørgsmål, der tager sigte på at beskytte befolkningen mod misbrug. Af disse vil jeg gerne fremhæve problemet om lavalderen 18 år. Den skærpelse, der her er foreslået, er af forebyggende karakter, og den tilslutter jeg mig fuldtud, og jeg tror, det i befolkningen vil blive hilst med tilfredshed, hvis ungdommen ville blive mindre fristet; derfor synes jeg, der kunne være rimelighed i at overveje, om man ikke også bør lade den, der nyder spiritus på offentlige restaurationer og ikke er fyldt 18 år, være hjemfalden til bødestraf. Man må erkende, at fagets udøvere kan have vanskeligt ved at skønne over gæsternes alder, og netop der-

for ville en bestemmelse af denne art være på sin plads, men ikke alene af den grund — jeg har mange erfaringer for, at ganske unge under 18 år har drukket spiritus, fordi kammeraterne har drillet eller presset dem. En bestemmelse som denne vil gøre det lettere at sige nej; iøvrigt tror jeg heller ikke, det er nogen skade til at give ungdommen et ansvar selv.

Spørgsmålene om lukketider, ølprocenter og anvendelse af forsamlingshuse og selskabslokaler skal jeg ikke komme nærmere ind på; det bliver der lejlighed til i det kommende udvalg. Jeg vil dog gerne gøre en bemærkning om beskatningen, selvom den ikke egentlig vedrører dette forslag. Jeg kan nemlig ikke se rettere, end at mange problemer i beværterlovgivningen ville blive mindre, hvis vi havde en ensartet beskatning af alt, hvad der kom ind under begrebet stærke drikke, uanset på hvilken måde salg, fordeling eller servering fandt sted; fristelsen med såkaldt „sort spiritus“ ville falde bort, ligesom administrationen af spiritus- og restaurationskatten vil blive betydelig lettere.

Opretholdes på dette område den hidtil gældende ordning, bør forseelser af denne art, altså servering af „sort spiritus“, kunne medføre fortabelse af bevilling, selvom 53 pct. af Danmarks restauratører har været tiltalt for overtrædelse af toldloven.

Imidlertid skal dette lovforslag behandles ud fra andre samfundsmæssige synspunkter end de rent fiskale, da det også er en ædruelighedslov. Når jeg hører folk sige, at statskassen ikke kan undvære spiritusskatten, plejer jeg altid at svare, at jeg har den opfattelse, at lige så lidt som den enkelte kan drikke sig velstand til, kan et samfund gøre det.

At der er opstået et betydeligt samfundsproblem i kraft af stigningen i befolkningens forbrug af stærke drikke, er uomtvisteligt, og talrige beviser herfor fremkommer jævnlig; at problemerne ikke vil blive mindre fremover på grund af yderligere fremgang i befolkningstallet, stigende industrialisering og motorkørsel, er vist lige så sikkert. Det er derfor af overordentlig stor betydning, at den lovgivning, vi her behandler, tager hensyn hertil og formes i kontakt med udviklingen og samfundets tarv.

Der er gode ting i det foreliggende lov-

[Axel Ivan Pedersen.]

forslag, ja, der er også en trykfejl, idet der i § 24 står, at loven skal træde i kraft den 1. januar 1956. Den højtærede minister har i dag gjort mig opmærksom på, at det er en trykfejl, idet der skal stå 1. januar 1957, og at der herom vil fremkomme ændringsforslag.

Jeg skal slutte med på mit partis vegne at tilsige vor støtte og vilje til en saglig behandling med rimeligt hensyn til såvel fagets udøvere som befolkningen.

Vagn Bro: Jeg kan ligesom det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen tilsige dette lovforslag en velvillig og selvfølgerlig også grundig behandling. Jeg har nu forstået, at det er meningen, at loven først skal træde i kraft 1. januar 1957, så vi får jo tid til en grundig udvalgsbehandling. Denne sag har været overmåde grundigt undersøgt af alkoholkommissionerne, og der er af disse indhentet oplysninger, som i høj grad vil give os et godt grundlag at arbejde på i det kommende udvalg.

Jeg er enig med den højtærede minister i, at meningerne er delt mere tværpolitisk i dette spørgsmål end i så mange andre. Lovforslaget følger jo i meget kommissionens anden betænkning, og, kan man vist tilføje, hovedsynspunktet er, at der ikke skal ske principielle ændringer i den nugældende ordning. Vi bygger i loven om udskænkning af spirituose drikke her i Danmark på et system, der vender sig mod for mange restriktioner og forbud. Vi bruger oplysning og beskatning som hovedregulatorer med det for øje at nå frem til større og større ædruelighed. Vi er vel ikke nået tilstrækkelig langt frem på dette område, men jeg kan dog måske til gunst for det — om jeg må kalde det sådan — danske standpunkt anføre, hvad jeg hørte ved det nordiske politichef møde i Helsingfors i sommer. En anset mand deroppe oplyste, at i Finland var antallet af personer, der var anholdt for beruselse i eller uden forbindelse med vold, for nogle år siden ca. 100 000; tallet i et andet nordisk land er 30 000, medens det her i Danmark ligger mellem 16 000 og 17 000.

Lovforslaget indeholder altså ikke egentlig principielle ændringer, og heri er — hvad jeg lægger megen vægt på — erhvervenes repræsentanter enige, idet de, og jeg synes

med rette, gør opmærksom på, at forholdene siden den sidst vedtagne beværterlov, der trådte i kraft den 1. januar 1940, ikke har ændret sig så væsentligt, at der er grund til at foreslå principielle ændringer.

Erhvervene har dog gjort opmærksom på eet spørgsmål, og det er den forskel, der er på reglerne for henholdsvis købstæder og landkommuner, og man nævner, at der i landkommunerne er adgang for sognerådene og vælgerne til ved de såkaldte kommuneafstemninger at træffe den endelige afgørelse om bevillingsspørgsmål. Selvom dette problem ikke har megen praktisk interesse i dag, vil jeg straks sige, at mit parti er af den anskuelse — og den kan jeg slutte mig til — at vi skal beholde denne adgang. Jeg fremhæver, og det synes jeg jeg har ret til, at det ikke synes at have nogen særlig praktisk interesse, hvilket fremgår af følgende tal: vi havde i 1920 212 såkaldt tørlagte kommuner; i 1930 var tallet faldet til 192, i 1942 til 153, i 1950 til 91, og i 1955 var vi nede på 50. Man kan nok sige, at det er ikke store tal, men vi er tilhængere af det kommunale selvstyre og vil altså ikke gå med til nogen ændring med hensyn til den mulighed, kommunerne har på dette område.

Derimod kunne jeg nok have lyst til, at vi i udvalget skulle se lidt på de særlige bestemmelser vedrørende de tilfælde, hvor en del af en kommune, en stationsby eller en større bebyggelse har fået indført købstadregler, for nærmere at undersøge, hvorvidt der i tilfælde af afstemning skal stemmes i hele distriktet — som nu — eller kun i en del af det.

Ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen, var inde på det stærke øl. Det er jo sådan nu, at stærkt øl er øl med 2,25 vægtprocent alkohol eller derover, men fra en vis side ønsker man, at stærkt øl fremtidig skal defineres som øl med en alkoholprocent af 1,8 eller derover. Det er et detailspørgsmål, som vi må drøfte; jeg er dog tilbøjelig til at mene, at vi skal blive stående på det hævdundne standpunkt — og så må jeg iøvrigt føje til, at det, det kommer an på i denne forbindelse, er, hvor mange øller man drikker; det er i virkeligheden vigtigere end alkoholprocentens størrelse.

Lovforslagets § 1 a indeholder en ændring

[Vagn Bro.]

vedrørende adkomst på gæstgavernæring i købstæderne. I øjeblikket behandles dette spørgsmål forskelligt i byerne og på landet. Jeg skal herom kort sige, at jeg deler lovforslagets standpunkt: at gæstgiveradkomsterne også i byerne kommer ind under bevillingsnævnet, idet jeg synes, det er urimeligt at opretholde en forskelsbehandling på dette punkt; det vil også i visse tilfælde i byerne kunne være af interesse for kommunerne at have indseende hermed.

Et meget vigtigt spørgsmål angår de såkaldte selskabslokaler. Det interesserede mig at høre, at min forgænger på talerstolen i denne forbindelse var inde på — det hører man forresten også i andre forbindelser fra tilhængere af det ærede medlems parti — at skattetrykket er ved at blive temmelig stærkt, og det kan jo heller ikke nægtes, at den stærke udvikling i anvendelsen af selskabslokaler er en følge deraf. Da disse beværtninger ikke i teknisk forstand er beværtninger, er jeg enig i den fremgangsmåde, man hittil har anvendt: at give tilladelserne uden egentlige adkomster; men da denne brug af selskabslokaler har grebet så stærkt om sig, vil det være rigtigt, at bevillingsnævnene får indseende med, om tilladelse i det enkelte tilfælde skal meddeles. Hvad angår den meget korte tilladelsestid, der ifølge lovforslaget bliver tale om, 1 år, har jeg lidt vanskeligt ved at se, hvorfor man ikke skulle kunne give tilladelsen for det samme åremål som for almindelige beværtninger. Sagen er jo nemlig den, at der sættes betingelser, og brydes disse betingelser, har man mulighed for at tilbagekalde tilladelsen.

Noget lignende gælder med hensyn til spørgsmålet om beværter- og gæstgiverbevillingernes varighed, om den skal være 8 eller 5 år. Jeg mener, den i alt fald skal være ens for hele landet. Om man så vælger 8 eller 5 år for de almindelige bevillingers varighed, kan vi drøfte i udvalget.

Jeg kommer så til spørgsmålet om tilladelse til flytning af beværter- og gæstgivervirksomheder i byområder. Her vil jeg gøre en lille bemærkning, også til ordføreren for regeringspartiet, det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen, der vendte sig imod overbevillingsnævnet, idet det ærede medlem ønskede, at overbevillingsnævnet kun

skulle være en rekursinstitution. Jeg er nu ikke helt sikker på, om ikke det bør være sådan, at spørgsmålet om flytning af de bevillinger, der er givet af overbevillingsnævnet, også må henlægges til dette. Jeg skal i denne forbindelse sige et par ord om de kommunale bevillinger, om bevillinger til beværtningslokaler i jernbanetog m. v. Jeg synes ikke, det skal være de lokale bevillingsnævn, som på dette område er de afgørende. Vi ved jo, hvem de lokale bevillingsnævn er, udmærkede institutioner, men valgt af byrådet; dette område bør efter mine begreber være underlagt en myndighed, som kan virke regulerende.

Jeg kommer derefter til spørgsmålet om antallet af beværtninger. Vi har jo gennemlevet en udvikling, hvor vi har fået — og det er der ikke noget at sige til — forholdsvis færre og færre beværtninger; vi har utvivlsomt i gammel tid haft betydeligt for mange. Vi behøver ikke at gå længere tilbage end til 1912; da havde vi en beværtning for hver 350 indbyggere; i dag har vi en beværtning for hver 550 indbyggere — i byer med over 10 000 indbyggere. Om denne udvikling vil fortsætte, er jeg dog ikke ganske sikker på. Jeg er mest tilbøjelig til at tro, at spørgsmålet om beværtningernes antal først og fremmest skal afgøres af de kommunale myndigheder. Dette forhold kan ikke tages skematisk eller rent matematisk. Der er steder, hvor en kommunalbestyrelse med rette kan mene — med grundelse i hensyntagen til det turistmæssige eller en særlig beliggenhed — at man skal have lidt flere. Men også dette spørgsmål får vi nu lejlighed til at se på i udvalget.

Det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen var inde på spørgsmålet om, hvorvidt en beværter bør kunne sidde i bevillingsnævnet. Ja, med de krav, som vi med denne lovgivning vil stille til beværterstanden, krav, der bl. a. går ud på, at man vil søge dårlige elementer udrenset og beværtningers og hotellers standard hævet, må jeg holde på, at en god og fortræffelig beværter meget vel kan være medlem og i mange situationer tilføre bevillingsnævnet interessante synspunkter. Jeg mener i alt fald, at som borger bør han ikke undtages på dette punkt.

Jeg kommer så til lovforslagets § 14, den såkaldte „forsamlingshusparagraf“. Det er et af de områder, som vi må se nøje på.

[Vagn Bro.]

Jeg tør på [mit partis vegne sige, at vi stiller os på det standpunkt, at for de steder, hvor ikke mindst ungdommen kommer, skal vi have klarere regler, end vi har i øjeblikket. Jeg går ud fra — hvad ministeren også omtalte i sin fremsættelse — at i spørgsmålet om beværtning på højskoler ved sluttet bord må vi have så frie forhold som overhovedet muligt.

Hvad spørgsmålet om forsamlingshusene angår, kan jeg nævne, at jeg er i en ret interessant situation. Det hedder i den gældende beværterlov, at man ikke måtte give fortsat bevilling til et forsamlingshus. Det opfattede jeg således, at de 3 måneders lejlighedstiladelse ikke måtte fortsættes, idet jeg i min praksis sagde følgende: bliver man ved med uden videre at give 3 måneders tilladelser, har vi i virkeligheden givet en bevilling. Justitsministeren — det var ikke den nuværende højtærede justitsminister — havde imidlertid en anden mening, og jeg fik at vide, at dette var ikke standpunktet. Jeg har derfor for mit vedkommende med interesse set, at man nu foreslår en bestemmelse om, at tilladelse til udsænkning af stærke drikke i forsamlingshuse skal søges i hvert enkelt tilfælde. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det standpunkt er det rigtige og forsvarlige. Om man så kan finde en form, hvorunder man kan give særlige lokaler, knyttet til forsamlingshusene, en bevilling, ved jeg ikke. Det vil for mit vedkommende afhænge af, om man vil kunne finde en form, der kan bekæmpe det meget uheldige, som ofte sker i forsamlingshusene, at folk selv medbringer spiritus. Hvad angår hele dette område, er mit parti inde på, at her skal vi passe på; de steder, hvor ungdommen kommer, bør der være relativt faste regler.

Endelig kommer jeg til spørgsmålet om marketenderierne. Jeg tror nok, jeg tør sige, at er der noget område, hvor man har set en udvikling udover det rimelige, så er det på dette. Vi må jo ikke glemme, at den danske beværterstand, som har det meget besværligt for øjeblikket, i mange tilfælde ser marketenderierne fremtræde som de største restaurationer. Vort synspunkt med hensyn til marketenderierne er dette: i nogenlunde store virksomheder bør der gives adgang for de i virksomheden beskæftigede til, at de i hvilepausen kan få

deres mad med en øl; men at et marketenderi skulle være en egentlig restauration, det tror jeg ikke er rigtigt; og jeg har forstået af lovforslaget, at det er heller ikke meningen. Det må ikke være således, at en marketenderibevisning får karakteren af en egentlig bevilling. Jeg personlig vil gerne føje til — men det står for min egen regning — at jeg kunne godt tænke mig, at der ved særlige, festlige lejligheder, f. eks. når en gammel arbejdsformand eller arbejder fejrer 40 eller 50 års jubilæum, måske kunne gives en vis dispensation til marketenderiet, så der kunne skænkes en snaps. Som hovedsynspunkt må vi imidlertid fastholde, at et marketenderi er det sted, hvor man indtager sit måltid og en kop kaffe og måske en øl. Vi er derfor tilhængere af de skærpede bestemmelser, der er tale om. Vi er tilhængere af, at politiet får indseende med bestemmelse overholdelse. Vi er også tilhængere af, at forbyder man f. eks. snaps, må det påses, at det ikke medbringes. Vi er tilhængere af, at der ikke må kunne gøres indgreb i lønningen, og vi er naturligvis tilhængere af, at marketenderen ikke skal lønnes procentvis af omsætningen, og at marketenderiet skal lukkes, når selve arbejdstiden slutter.

Spørgsmålet om lukketiden kan vi jo drøfte i udvalget. Jeg er tilbøjelig til at tro, at man også her, selvom det måske vil medføre visse forskelligheder i de forskellige dele af landet, må overlade afgørelsen — selvfølgelig med et vist maksimum — til det kommunale selvstyre.

Jeg skal dernæst sige et par ord om lovforslagets § 20, hvorefter der gives adgang for politiet til at forbyde personer under 18 år at opholde sig i en restauration, dog således at beværteren kan slippe for strafansvar, hvis han kan dokumentere, at han ikke har vidst eller burde vide besked om forholdet. Jeg vil herom sige, at vi er inde på den tanke, at det er et af de områder, hvor vi ønsker det objektive strafansvar for beværteren skærpet. Jeg personlig vil dog finde, at det var rimeligst, om man kunne, om jeg så må sige, bruge den omvendte bevisbyrde, et problem, vi tidligere har drøftet under forhandlingerne om færdselsloven. Jeg er tilhænger, det må jeg erkende — i dette forhold som med hensyn til færdselsloven og på andre områder — af den

[Vagn Bro.]

frie bevisbedømmelse, men en skærpelse på dette område vil jeg altså anse for et meget væsentligt punkt at nå frem til under den kommende udvalgsbehandling. Det er jo således, at politiørigheden er meget vanskeligt stillet, således som forholdet er nu.

Jeg kan slutte med at sige, at lovforslaget er således formuleret, at vi er rede til at gå ind i en saglig forhandling om det. Jeg kan gøre den tilføjelse — selvom jeg som den foregående ærede taler må erkende, at det vedrører ikke direkte dette forslag — at det måske nok var rimeligt — hvorledes det skulle ordnes, må jeg lade være usagt — om vi lettede nogle af de meget alvorlige byrder, der i dag hviler på beværterstanden, idet vi vel at mærke så på andre områder skærpede kravene til beværterne.

I denne forbindelse kan jeg nævne spørgsmålet om at beskytte hotelbetegnelsen. Dette spørgsmål er vi rede til at drøfte, men jeg må straks sige til ministeren, at vi ønsker dog ikke spørgsmålet løst på den måde, som det er foreslået i lovforslagets § 8. Her står der, at ministeren for handel, industri og søfart i bestemmelserne for benyttelse af betegnelsen hotel også kan fastsætte regler om beværtningernes størrelse. Jeg må sige, at jeg kender nogle hoteller, som er meget små, men som er 10 gange bedre end hoteller med 100 værelser. Jeg må også tage et forbehold med hensyn til bestemmelsen i samme paragraf om, at der kan kræves faglige kvalifikationer af beværterne. Jeg kender f. eks. mange husmødre, som aldrig har været på en faglig skole, men som, tør jeg nok sige, laver mad noget bedre end efter recept fra en af de moderne bøger. Ud fra disse betragtninger må jeg mene, at dette er to meget vigtige punkter, som vi må se på, idet vi er rede til at undersøge, om vi ikke på anden måde kan være med til at højne standen.

Vi er klar over, at beværterstanden er meget vanskeligt stillet. Den skal i og for sig have det vanskeligere, men der er også en række punkter, hvor vi må se på en

lempelse af forholdene. Det blev således oplyst før, at på grund af skattetrykket er 53 pct. af denne stands medlemmer straffede, og jeg må erkende, idet jeg jo har været med til at straffe mange af dem, at idømmelse af straffe har været fuldt lovlig, således som loven nu er, men det er jo et spørgsmål, om denne lovgivning ikke er gået over gevind.

Ud fra disse synspunkter er vi rede til en grundig, men også en velvillig udvalgsbehandling.

Weikop: Forleden dag rettede den højtærede undervisningsminister stil i et forslag, der var blevet fremsat af medlemmer af venstre og det konservative folkeparti. Ved denne forhandling retter man ikke stil, efter hvad jeg hører på de ærede ordførere, men man retter datoer, fordi der er sket den fejl, at loven efter forslaget allerede skulle være trådt i kraft nu. Jeg vil gerne give ministeren en kompliment, fordi man der har været konsekvent; man har sat den samme dato i bemærkningerne, således at de nødvendige foranstaltninger også allerede skulle være trådt i kraft. Lad det nu være; det er altså en fejl, men vi bliver jo anholdt for fejl, når vi ikke har skrevet rigtigt, og så har vi vel også lov til at anholde en trykfejl.

Det vil her føre for vidt at gøre bemærkninger til alle de ændringer, der er tale om, men jeg vil straks sige, at den omstændighed, at jeg forbigår nogle af de foreslåede ændringer, ikke betyder, at jeg eller mit parti slutter os til disse ændringer, men at vi naturligvis under udvalgsforhandlingerne må forbeholde os vor stilling.

Det er rigtigt, som ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen, sagde, at beværterloven har karakter af en beskyttelseslov. Man må også sige, at det foreliggende lovforslag udbygger beskyttelsen på flere punkter. Det beskytter staten mod omgåelse af afgiftsbestemmelserne, det beskytter restauratørhvervet i konkurrencemæssig henseende, be-

[Weikop.]

skytter folk imod at få mere at drikke, end de kan tåle, beskytter folk imod at stifte gæld ved øldrikning, det beskytter imod vilkårlige afgørelser fra kommunernes side og meget andet. Spørgsmålet bliver da, om al denne beskyttelse nu også er så påkrævet og så vel begrundet i dag. Det er blevet sagt, at retten til offentligt at udskænke stærke drikke er et privilegium, der bør modsvares af ganske særlige krav. Jeg skal ikke bestride, at de, der får en sådan bevilling til at udskænke stærke drikke, bør opfylde visse krav, men når kravene har til formål, således som de jo alligevel har det, at hindre overdreven spiritusnydelse, forekommer det mig, at de må ses i sammenhæng med spiritusbeskatningens stærke virkning, og jeg tror, enhver vil indrømme, at de meget høje afgifter holder forbruget af stærke drikke nede i en sådan grad, at man rent umiddelbart skulle mene, at således som udviklingen har formet sig, var andre foranstaltninger mindre påkrævede.

Da den nugældende beværterlov i 1939 så dagens lys, var alkoholproblemet ligesom nu i forgrunden, men det er nærliggende at spørge, om forholdene er de samme nu, som de var for 16 år siden. Det er de ikke. I 1939—40 udgjorde omsætningsafgiften af stærke drikke 14,1 mill. kr., i 1954—55 androg den samme omsætningsafgift 370 mill. kr., den er altså steget 26 gange. Spiritusafgiften og skatten på øl og vin var i 1939—40 83 mill. kr., men i 1954—55 var den 135 mill. kr.; det vil sige, at beskatningen af stærke drikke tilsammen i 1939—40 androg ca. 97 mill. kr. og i 1954—55 505 mill. kr. — en halv milliard kroner! Det er trods alt selv i disse tider mange penge, som de, der, hvis jeg må sige det således, ikke er nydende, vel har visse skattemæssige fordele af, medens de nydende naturligvis må begrænse deres forbrug, så at der, som alkoholkommissionen udtrykker det, i stigende omfang er en tilbøjelighed til at søge selskabs- og restaurationsforbruget henlagt til lokaler, der ikke er omfattet af afgiftsbestemmelserne.

Hvis man nu troede på, at afgifterne ville blive sat klækkeligt ned, eller at staten ville eller kunne give afkald på den stigning, der er sket siden 1939, ville der vel i højere grad være anledning til at skærpe eller

udbygge kravene til dem, der udskænker stærke drikke; men da der vel ikke er nogen, der tror på det, skal man vist være forsigtig med at stille særlige eller yderligere krav, som ikke er begrundet i de faktiske forhold.

Det er sikkert meget fornuftigt at have en bestemmelse, der indebærer mulighed for at forbyde personer under 18 år at opholde sig i bestemte beværtninger, men om det er rimeligt i alle tilfælde at gøre bevillingshaveren ansvarlig for overtrædelsen af forbudet — det var venstres ordfører, det ærede medlem hr. Vagn Bro, også inde på — og også forbudet imod, at der bliver skænket for berusede, uanset om bevillingshaveren har været tilstede i lokalet, eller om der er givet fyldestgørende instruktioner for at forhindre overtrædelserne, synes jeg kan diskuteres, og det er det allerede blevet, idet justitsministeriet mener, at bestemmelserne i forslaget herom er for vidtgående. Justitsministeriet mener, at bevillingshaveren ikke kan gøres ansvarlig, hvis han godtgør, at han på fyldestgørende måde har påset overholdelsen af forskrifterne, og det ikke har været muligt for ham at hindre overtrædelsen. Den højtærede handelsminister har ikke villet følge justitsministeriet, men derimod politidirektøren i København, der indrømmer, at håndhævelsen af et objektivt strafansvar i almindelighed strider imod anerkendte strafferetlige principper, men alligevel skønner, at det ikke vil være uforeneligt med retsbevidstheden at statuere et objektiveret ansvar for beværteren. Der er altså allerede på forhånd og allerede herved givet udtryk for forskellige opfattelser af dette spørgsmål, og jeg skal heller ikke lægge skjul på, at der indenfor min gruppe er forskellige opfattelser. Jeg for mit personlige vedkommende er enig med justitsministeriet, og jeg er uenig med handelsministeren og politidirektøren i København.

Der stilles i forslaget ikke alene strenge krav til beværterne, men også til dem, der vælges til de kommunale bevillingsnævn, et spørgsmål, som også de foregående talere har været inde på. Det er, ligesom den højtærede handelsminister ikke har tillid til, at kommunerne forstår at vælge de rette folk, og det er, som om handelsministeren nærer tvivl om, at kommunerne vælger uvildige personer til bevillingsnævnene, for ellers

[Weikop.]

havde den højtærede handelsminister vel ikke udelukket beværtere og gæstgivere eller, som det har været fremført her, personer, der er medlemmer af direktioner eller bestyrelser for selskaber, som under en eller anden form driver beværtning, fra at kunne vælges til et bevillingsnævn. Hvis f. eks. den udmærkede borgmester i Nykøbing M., som jeg sætter pris på, skulle sidde i en sportsforenings eller måske en anden forenings bestyrelse og denne forening for at kunne beværte medlemmerne i foreningens lokaler med alkoholfri drikke har beværterbevilling, altså endog uden ret til udskænkning af stærke drikke, må den udmærkede borgmester i Nykøbing M. afstå fra at være formand i bevillingsnævnet. Jeg mener, det ville være et tab for bevillingsnævnet i Nykøbing M., om den udmærkede borgmester ikke kunne blive siddende i bevillingsnævnet. Det tror jeg ikke kan være rigtigt.

I 1924 var der forslag fremme om nøjagtigt det samme. Det udgik dengang af loven, fordi man fandt det urimeligt at hindre bevillingsnævnene i at få tilført den særlige sagkundskab, som beværtere kan besidde. Det ærede medlem hr. Vagn Bro mener — sådan forstod jeg ham — at en beværter i nogen grad vil tjene visse erhvervsmæssige og personlige interesser. Jeg derimod er enig i betragtningen fra 1924, og jeg forstår meget vel både beværterne og de kommuner, som siger, at den højtærede handelsministers forslag om bevillingsnævnenes sammensætning er urimelig. Den er påfaldende urimelig efter min mening, fordi der ikke stilles tilsvarende krav til amtsråd, sogneråd og overbevillingsnævnet. Bevillingsnævnene er neutrale, og jeg tror, det er en misforståelse, når et mindretal i alkoholkommissionens betænkning giver udtryk for, at overbevillingsnævnet skulle være mere neutralt end bevillingsnævnene i kommunerne. Jeg synes ikke, man skulle have skrevet det. Selvfølgelig er bevillingsnævnene neutrale, og så har de den fordel, der efter min mening er meget vægtig, at de har et lokalt kendskab, som jeg vil tro at overbevillingsnævnet i mange tilfælde savner. Derfor synes jeg, at den højtærede minister skulle have fulgt mindretallets forslag om at give de

lokale bevillingsnævn adgang til at forny bevillinger på et kortere åremål. Med al mulig respekt for overbevillingsnævnet — jeg gentager: med al mulig respekt for overbevillingsnævnet — tror jeg ikke, at den højtærede minister skal tillægge det større uvildighed eller autoritet end de lokale bevillingsnævn, der har den væsentlige beføjelse at kunne nægte bevilling og nægte fornyelse af bevillinger. Derfor burde de også kunne udstede bevillinger for et kortere åremål. I øjeblikket kan nævnene alene, hvor der er tvivl tilstede, ganske simpelt nægte bevilling. Det ville vist alligevel være rimeligt, om nævnene, når forholdene taler derfor, kunne give en mand en chance, for man må vel huske på, at det er noget meget alvorligt at miste sit erhverv.

Jeg kan egentlig heller ikke se, hvorfor handelsministeren skal afgøre, om en mand må drive to forretninger. Det er jo i mangfoldige tilfælde et spørgsmål om sæsonforretning, og jeg synes egentlig, det ville være rimeligere og naturligere at overlade afgørelsen til de lokale bevillingsnævn. Man kan spørge: Er det nu bare noget, der har været sådan gennem tiderne, som er blevet en slags vane, og er tiden og lejligheden nu ikke til at lave sådan noget om?

Det samme er tilfældet med bestemmelserne, der hindrer bevillingsnævnet i at give bevilling til en lejer i en kommunal udlejningsejendom — jeg vil gerne slå en streg under „kommunal udlejningsejendom“. Sådanne bevillinger skal nu gives af overbevillingsnævnet. Man var inde på spørgsmålet i den betænkning, som alkoholkommissionen af 1934 afgav i 1938. Man mente dør, at overbevillingsnævnet skulle give bevillingen, når f. eks. en kommune havde særlig interesse i at sikre sig indflydelse på virksomhedens ledelse.

Heri er jeg naturligvis ganske enig, og der er heller ikke noget at sige til, at overbevillingsnævnet skal give bevilling til kommunale restaurationer som f. eks. i sin tid Langeliniepavillonen og nu Bellahøj her i København, hvor kommunen er interesseret i virksomhedens drift og virksomhedens overskud. Men hvor kommunen blot udlejer lokaler præcis på samme måde, som en anden grundejer gør det, er det for mig vanskeligt at få øje på, hvorfor sagen skal

[Weikop.]

gå til overbevillingsnævnet. Man har en fornemmelse af, begrundet eller ubegrundet, at overbevillingsnævnet tillægges langt større betydning end motiveret i de faktiske forhold. Det er et spørgsmål, om det ikke også bare er noget, man sådan er groet fast i gennem årene, og som vi nu skulle se at rette på.

Der er to bestemmelser, som tilsyneladende er, jeg var lige ved at sige i åbenbar modstrid med hinanden, men jeg skal nøjes med at sige i modstrid med hinanden. Den ene er begrænsningen af beværtingernes antal, og den anden er den, at kommunalbestyrelserne kan tillade beværtingerne at holde åbent praktisk talt døgn rundt, hvis de, altså kommunalbestyrelserne, vil. Den højtærede handelsminister mener, at man bør underbygge den stedfundne udvikling med hensyn til begrænsning af antallet af beværtinger. Jeg mener noget andet. Jeg mener, at udviklingen og den hårde beskatning, som jeg nævnte før, tydeligt har vist, at man strengt taget ikke behøver nogen antalsbegrænsning — det var det ærede medlem hr. Vagn Bro også inde på. Under alle omstændigheder må det være forkert at begrænse antallet på en måde, der vil kunne føre til, at en beværterbevilling bliver lige så værdifuld som en produktionstilladelse eller en indførselstilladelse var i sin tid. Jeg forstod godt, at det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen ville have, der skulle være så få, for at de, der var tilbage, kunne få større fordel af erhvervet, men det er jeg ikke enig i. Skal der være en antalsbegrænsning, må den være så rummelig, at man ikke risikerer, at dette at få en beværterbevilling bliver et særligt privilegium, således som jeg før nævnte at indførselsbevillingerne har været det.

Jeg tror derimod, at det er rigtigt at give tilladelse til længere åbningstid ud fra den betragtning, at det er langt bedre at have beværtinger, der er under kontrol, end lyssky smugkroer eller måske ukontrollable natklubber.

Foreningen Bymæssige Kommuner, Amtsrådsforeningen i Danmark og De samvirkende Sognerådsforeninger har fremsat ønske om, at købstadreglerne må finde anvendelse i sognekommuner med

mindst 2 000 indbyggere, hvoraf mindst 1 500 bor i bymæssig bebyggelse. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Vagn Bro var lidt usikker heroverfor; det er jeg derimod ikke. Jeg synes, at det ønske, der her er fremsat, bør imødekommes, således som det også står i betænkningen, så at kommunalafstemninger ikke i fremtiden kan hindre oprettelse af et ordentligt hotel, hvor det er påkrævet.

Det ser egentlig meget tiltalende ud, at den højtærede handelsminister nu skal medvirke til at højne hotellernes standard; det skal gøres, ved at ministeren får bemyndigelse til — sådan må jeg forstå det — i givet fald at nægte benyttelse af betegnelsen hotel, hvis de af ministeren stillede krav ikke opfyldes. Jeg tror, at alle er interesseret i, at hotellerne er gode, og at hotelnavnet kun bruges til de gode hoteller; det er jeg selvfølgelig også enig i. Men jeg tror ikke, at en bemyndigelse til handelsministeren er den rigtige vej at gå til opnåelse af det tilsigtede mål. Foreløbig er min opfattelse den, at man i selve loven kan fastsætte nogle regler — de kan godt være strenge, det kan man jo drøfte — som alle, der ønsker at benytte betegnelsen hotel, har at rette sig efter; men længere bør man vist heller ikke gå. I forvejen skal bevillingsnævnet tage stilling til beværternes kvalifikationer, men nu er det øjensynligt meningen, at handelsministeren skal tage stilling til, om en mand, der vil drive hotel og af et bevillingsnævn er godkendt som beværter, også har tilstrækkelige kvalifikationer til hoteldrift. Jeg kan ikke rigtig overse det, men jeg har indtryk af, at man her er ved at gå lidt for vidt.

Det er vistnok rigtigt at afløse næringsbrev for gæstgivere med en bevilling som foreslået, men i denne forbindelse vil jeg røre ved det problem, om det nu også er helt rigtigt fremdeles at opretholde hele det stive bevillingssystem for de virksomheder, der serverer mad, kaffe og alkoholfri drikke. Det synes jeg er en overvejelse værd, og den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen, strejfede også dette spørgsmål i forbindelse med sin omtale af smørrebrødsforretningerne — sådan forstod jeg den ærede ordfører. Det er et privilegium at udskænke stærke drikke, men det er næppe et privi-

[Weikop.]

legium at servere god mad, god kaffe eller mælk. Jeg ved meget vel, at jeg her bevæger mig på gyngende grund, at jeg her rører ved et meget vigtigt konkurrencespørgsmål, men jeg mener i alt fald ikke, det kan gøre nogen skade at drøfte det. Det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen har selv givet bolden op, så kan jeg også give den videre. Er det ikke, forsåvidt angår beværtninger, der serverer mad og mælk, tilstrækkeligt at give nogle regler med hensyn til den hygiejniske, sundhedsmæssige og lokalemæssige indretning for opnåelse af tilladelse til at drive beværtning uden stærke drikke, med andre ord, således at enhver, der opfylder reglerne, også er berettiget til at få tilladelsen? Man må huske på, at i forvejen er det sådan — jeg går ud fra, at det er sådan overalt — at man ikke stiller de samme krav til en bevilingshaver, der ikke udskænker stærke drikke, som til en bevillingshaver, der udskænker stærke drikke.

Restauranterne vil nu få en beskyttelse, ved at der skal tilladelse til at drive udlejning af selskabslokaler til folk, der vil sørge for deres egen beværtning. Dette er rimeligt under hensyn til de byrdefulde afgifter, der lægges på restauranterne. Men om det er rimeligt, at handelsministeren skal afgøre spørgsmålet om tilladelsens nødvendighed, synes jeg kan omtvistes; det er et spørgsmål, om det ikke skal overlades til domstolene.

Jeg kan heller ikke se, hvordan bestemmelserne om anke vil virke; det står noget uklart for mig. Almindeligvis er det kun den, der er utilfreds med en afgørelse, der er interesseret i at anke, så jeg forstår ikke, hvornår en kommune skulle anke en tilladelse, den selv har givet eller nægtet.

Spørgsmålet om, hvorvidt højskoler, landbrugsskoler og lignende institutioner bør fritages for at betale afgift ved beværtning, er jeg også enig i bør undersøges nøjere. Det må også klarlægges, hvad der egentlig menes med „lignende institutioner“. Vil f. eks. beværtning i en skoleaula her i København — som vi har mange af — kunne ske uden tilladelse og dermed uden erlæggelse af afgift? Er det en institution, eller hvad er det?

I marketenderibestemmelserne falder det

straks i øjnene, på mig i hvert fald, at de kooperative marketenderier fremdeles har ret til at forhandle — der bruges altså ordet „fordele“, men jeg siger forhandle; det er efter min mening nøjagtig det samme — varer af enhver art. Jeg forstår, at den højtærede minister har været inde på tanken om at imødekomme private marketenderes ønske om også at forhandle varer. Hvis det er sådan, at den højtærede minister føler det som en skrigrigende uretfærdighed, at kun de kooperative marketenderier kan forhandle varer, medens andre marketenderier ikke kan gøre det, er der den mest nærliggende udvej, som jeg meget gerne vil anbefale, nemlig den at forbyde enhver form for handel og fordeling i forbindelse med marketenderivirksomhed. Jeg kan sige på forhånd, at jeg vil gå meget stærkt ind for denne udvej. Det vil give en klar linie, en linie, som iøvrigt alle beværtninger må følge, og derved skabes der ordnede forhold indenfor marketenderivirksomhederne på dette, jeg kan godt sige, meget følsomme område.

Det ville iøvrigt være interessant at få oplyst, hvor mange varer de kooperative marketenderier fordeler, for derved at få bekræftet eller afkræftet erhvervsorganisationernes påstand om, at der foregår en fordeling af handelsvarer til kæmpebeløb. Jeg er sikker på, at den højtærede minister kan få sådanne oplysninger lige så legende let, som ministeren kan få oplysning om, hvor megen vin og spiritus der drikkes i de kooperative marketenderier.

Bestemmelsen om, at marketenderierne kun må udskænke øl, har allerede været drøftet. Den har allerede ført til en protest fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, og rent umiddelbart ville jeg også mene, at folk dog selv må bestemme, hvad de vil drikke. Men har marketenderierne det privilegium at kunne udskænke afgiftsfrit, er det vel allerede af den grund rimeligt, at der sættes en grænse for udskækningsretten; det må man vist bøje sig for. Hvis de kooperative marketenderier og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fremdeles vil fastholde kravet om ret til udskænkning af spiritus, må man overveje, om et sådant ønske kan imødekommes gennem tilladelser, der vel at mærke gør omsætningen af disse drikke afgiftspligtig.

[Weikop.]

Jeg kan ikke rigtig overse, hvad forbudet imod at tilbageholde arbejds løn til dækning af skyld i marketenderier for stærkt øl er værd. Dette punkt har man allerede været inde på. Hvis arbejds løn kan tilbageholdes til dækning af skyld for mad og tobak, så kan man bare stifte gæld for sådanne varer, for hvilke der kan tilbageholdes arbejds løn; og ølgæld kan vel, når det kommer til stykket, stiftes hos bestyreren, der så selv må løbe risikoen for, at gælden bliver indfriet.

Man skal vistnok — det vil jeg gerne sige tilsidst — i det hele passe på, at man ikke får altfor mange formynderregler, som ikke har nogen nævneværdig betydning, blot fordi man nu i disse forhold skal lovgive for de fem procent, der ikke kan forvalte deres egne sager — det er vist stort set det, det drejer sig om.

Jeg ved meget vel, at der på dette punkt kan fremsættes mange forskellige synspunkter, og der er også indenfor min gruppe forskellige synspunkter vedrørende disse spørgsmål. Men når alt kommer til alt, tror jeg alligevel, alle er enige om, at man nøje må efterprøve lovgivningsbestemmelser på dette område for at undgå det værste, der kan ske, nemlig at der gennemføres bestemmelser, som man på forhånd ved ikke kan overholdes eller i hvert fald meget vanskeligt kan overholdes. Når det er sagt, kan jeg tilføje, at vi vil meget gerne deltage i et udvalgsarbejde og derunder efterprøve de foreslåede bestemmelser.

Aage Fogh: De foregående talere har allerede gjort opmærksom på, at vi ved behandlingen af denne lovgivning bevæger os på et forholdsvis ømfindtligt område, og der er derfor ingen grund til, at jeg spilder tid med en nærmere omtale heraf. Jeg kan derfor straks gå over til nogle bemærkninger om nogle af de paragraffer, som vi kan tiltræde helt ud i den udformning, de har.

Den første paragraf, jeg har bemærkninger at gøre til, er lovforslagets § 8, som drejer sig om retten til at anvende betegnelsen hotel. Jeg forstår af kommissionsbetænkningen, at vedtagelsen af det forslag, der er stillet fra anden side med hensyn til, hvilke betingelser der måtte stilles, for at hotelvirksomhed kunne godkendes, ville

medføre, at kun ca. 20 pct. af de institutioner, der i dag hedder hoteller, ville blive godkendt i fremtiden, og derfor forstår jeg meget vel, at dette forslag ikke er optaget i lovforslaget. Men de betæneligheder, den højttærede minister har næret på dette punkt, har givet mig så store betæneligheder, at jeg ikke kan give tilslutning til, at ministeren ifølge § 8 får bemyndigelse til at fastsætte reglerne for benyttelsen af betegnelsen hotel. Jeg tror, det vil være rigtigere, at § 8 udgår, og at de lokale bevillingsmyndigheder får afgørelsen på dette område. Forholdet er jo også det, at de krav, der må stilles til et hotel i København, ikke falder sammen med de krav, der må stilles til et hotel i en by ude i landet.

En anden paragraf, som vi har afgjorte betæneligheder ved, er den, der omhandler bevillingsnævnene. Nu har jeg bemærket, at et par af de foregående talere har hævdet den opfattelse, at overbevillingsnævnets bemyndigelse skulle indskrænkes. Jeg tror ikke, det ville være rigtigt; for mig står det sådan, at så stor en part som muligt skal henlægges til de lokale myndigheder, men at der er en vis grænse, indenfor hvilken det er naturligt at overbevillingsnævnet har hovedindflydelsen, og den grænse synes jeg er ramt meget godt i den pågældende paragraf i lovforslaget. Derfor kan jeg tiltræde den.

Spørgsmålet om, hvorvidt en restauratør kan være medlem af bevillingsnævnet, giver selvfølgelig også anledning til overvejelser. Rent umiddelbart er det vel sådan, at den bestemmelse i lovforslaget, som kort og godt siger, at en restauratør ikke kan indvælges i bevillingsnævnet, af mange mennesker føles som en diskriminering af restauratørstanden. Nægtes kan det selvfølgelig ikke, at der landet over findes mange restauratører, der ville være udmærkede medlemmer af bevillingsnævnene; men på den anden side må man også indrømme, at bevillingsnævnene i mange, mange tilfælde skal afgøre sager, der vedrører kolleger til disse restauratører, og derfor er jeg — efter at have vejet for og imod — kommet til det resultat, at den form, lovforslaget har fået, er den rette; ikke fordi jeg nærer mistro til restauratørerne eller har den opfattelse, at det ikke skulle være muligt i en by at finde en velegnet restauratør, men fordi han som

[Aage Fogh.]

medlem af bevillingsnævnet kan komme i vanskelige situationer overfor kolleger. Derfor finder jeg det rettest, at paragraffen beholder den udformning, den har.

Jeg er også ganske sikker på, der vil være delte meninger om bestemmelsen om, at der kan gives bevilling til forsamlingshuse. Jeg har overvejet spørgsmålet nøje og er i princippet af den opfattelse, at skal der drikkes, om jeg så må sige, må det helst ske under så gode forhold som muligt, da smugdrikkeri er den værste form for drikkeri, der findes. Nægtes kan det desværre ikke, at nogle steder udover landet er det efter fester i vore forsamlingshuse ikke ganske få tomme flasker, man finder i nabolaget dagen derpå — det er jo sådan ved smugdrikkeri, at det nærmest er en pligt at tømme flasken. Jeg er derfor standset ved den opfattelse, at hvor lokaliteterne er indrettet — som det er nævnt i lovforslaget — med selvstændig indgang til såvel restaurationen som til mødelokalerne, vil det være forsvarligt at give en bevilling og så iøvrigt påse, at virksomheden drives efter gode og sunde principper.

Spørgsmålet om marketenderierne er jo et af de store og vanskelige områder; derfor skal jeg ikke sige ret meget om det her ved førstebehandlingen, men jeg forbeholder mig i udvalget at udbede mig ikke så ganske få oplysninger. Jeg skal ikke nægte, at det virker ubehageligt på mig, når jeg i kommissionsbetænkningen ser politimesteren i Aarhus udtale, at han mener at have erfaring for, at en del af de drikkerier og op-tøjer, der har været i byen, er startet med drikkeri i marketenderier. Jeg vil derfor gerne have undersøgt det nærmere, når afholdsfolkene i kommissionen oplyser, at deres arbejde i forbindelse med antabusskurene har givet dem oplysning om, at der ofte finder salg af spiritus sted i marketenderier. At salget af spiritus i marketenderier i løbet af en uge for en enkelt mand kan dreje sig om 25—50 kr., er efter min mening misbrug af denne virksomhed, og derfor vil der også være grund til at træffe foranstaltninger herimod. Man kan selvfølgelig sige, at det er en privat sag, men jeg har den opfattelse, at når en mand forfalder til at drikke for mellem 25 og 50 kr. om ugen, så er det på grund af sygdom eller i hvert fald tilbøjelig-

heder, han ikke selv behersker, og så synes jeg, det er forsvarligt — hvis det er muligt — at foretage indgreb heroverfor.

I det store og hele finder jeg, at kommissionen har gjort et udmærket arbejde. Jeg finder også, at den højtærede minister i det store og hele fortjener ros for det lovforslag, der er fremsat, og jeg vil medvirke til at gennemføre det. Jeg vil gerne medvirke til, at man måske skærper det på visse områder og lempet det på andre, og jeg vil gerne medvirke til at fremskaffe forhold, der kan give bedre betingelser for vore restauratører og sundere betingelser for det liv, der ud folder sig på dette område.

Jeg skal ikke nægte, at det virker chokerende, når et udsnit af beværterne sender os, det danske folketing, en meddelelse om, at 53 pct. af deres medlemmer er tiltalt efter toldloven, altså på grund af omgåelse af reglerne om restaurationsskatten. Jeg har altid haft den opfattelse, at man i hvert fald må stille det krav til den lovgivning, vi gennemfører, at dens regler skal kunne kontrolleres, men de skal også kunne efterleves, og når 53 pct. af restauratørerne er tiltalt for overtrædelse af disse bestemmelser, er der noget galt, det er givet. Det er vist lige så givet, at restaurationsskatten er den direkte årsag til de allerfleste af de vanskeligheder, man står overfor i forbindelse med beværterloven. Spørgsmålet om selskabslokalers benyttelse, spørgsmålet om marketenderierne og mange andre spørgsmål er jo netop fremkaldt af den kendsgerning, at man har lagt denne kæmpeskat på 25 pct. på nydelse af spiritus i restauranter.

Derfor glædede det mig overordentligt, at den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen, i dag gik ind for en ændring på dette område. Jeg har selv gentagne gange, når talen har været om denne restaurationsskat, været inde på, at der var grund til en ændring. Jeg forstår, at der nu er mulighed herfor, selvfølgelig ikke i forbindelse med dette lovforslag; men restaurationsskatten kommer jo til behandling senere, og da tror jeg det vil være klogt og rigtigt at foretage en ændring.

Lad os give restauratørerne i Danmark bedre betingelser, end de har i dag, men lad os også stille strengere krav til dem, først og fremmest naturligvis, at de overholder

[Aage Fogh.]

loven. Lad os give dem ansvaret for, at de holder deres lokaler i tilbørlig stand, lad os give dem ansvaret for, at de ikke skænker for berusede personer og ikke skænker for mindreårige, så tror jeg det vil tjene alle parter til gavn, at vi gennemfører et lovforslag som det fremsatte.

Alvida Larsen: Jeg skal tillade mig i mine udtalelser på mit partis vegne ikke at fremsætte bemærkninger om alle de ændringer, der her foreslås i beværterloven, men kun til en del af dem. Det fremgår af lovforslaget og dets bemærkninger, at forslaget ikke rører ved hovedprincipperne i beværterloven, og det har vi fra mit partis side ikke noget at indvende imod.

Det er jo rigtigt, at beværterloven tjener forskellige formål. Dels varetager den erhvervsinteresser, dels tilgodeser den til en vis grad ædruelighedshensynet, og dette kan naturligvis i sig selv fremkalde problemer, fordi det er to diametralt modsatte interesser, der skal forenes i en og samme lov.

Hvad ædruelighedshensynet angår, tror jeg ikke på, at ædrueligheden kan fremmes ved rigoristiske lovparagraffer, og alle erfaringer tyder på, at jeg har ret heri. Direkte forbud har ikke nedbragt spiritusforbruget, og i de lande, hvor der på anden måde lægges hindringer i vejen for frit spiritussalg, som det f. eks. indtil fornylig har været tilfældet i vort naboland Sverige, har man heller ikke indtrykket af at det har medført mindre spiritusforbrug — måske snarere tværtimod.

En afgørende faktor i kampen mod misbrug af spiritus er at give menneskene en sådan tryghed i tilværelsen, økonomisk, socialt og politisk, at de kan udvikle sig og leve harmonisk; så vil trangen til spiritusmisbrug formindskes betydeligt. Der er efter min mening meget i vort samfund i dag, der forringer kårene, og som gør livet vanskeligt for det store flertal af arbejdende, og dette bidrager ikke til at fremme den sunde levevis, som alle er interesseret i.

Hvad erhvervsinteresserne angår, både dem, der berører restauratørerne, og dem, der berører de i faget beskæftigede arbejdere, ser jeg ikke rettere, end at en hel del af de ændringer, som det siges at erfaringerne

i årene fra 1939 og frem til i dag gør nødvendige, for en stor dels vedkommende ønskes, simpelthen fordi omsætningsafgiften, restaurationskatten, er blevet så høj, at den stiller kravet om ændringer i forgrunden. Skatteprocenten er blevet så urimelig høj, at jeg ikke vil betænke mig på at kalde den umoralsk. Det er finansministerens grådighed, der er skyld i denne amoralitet.

Mit parti er ganske enigt med restauratørerne i deres vrede over de høje forbrugsafgifter på dette område, og vi har også hele tiden gjort, hvad vi kunne for at hindre de sidst tilkomne skatter på dette område; vi stemte imod disse skatter. Når man tænker på, hvilke lidenskaber der var i kog i sin tid, da man første gang diskuterede skat på brændevin, og på, hvor let det i dag går her i tinget med gennemførelsen af nye tårnhøje indirekte skatter, tør man ikke tænke på, hvordan vore forfædre, hvis de kunne, ville betegne os. De indirekte skatter er helt urimelige, og vi vil gøre, hvad vi kan for at bringe denne urimelighed ud af verden.

Vi forstår altså fuldtud restaurationsfagets harme. Det er rigtigt, at mange af dette erhvervs udøvere har store vanskeligheder at kæmpe med. Men jeg synes til gengæld, at det er at rette bager for smed, når restauratørerne i deres kamp mod urimelighederne i denne skattepolitik koncentrerer sig om at få urimelighederne til at brede sig ud over nye områder — og det gør man, når man udtrykker ønsket om skat ved kilden, skærpelse af marketenderiernes regler, selskabslokalernes regler o.s.v. Jeg vil ikke på nogen måde forsvare ubillig konkurrence, absolut ikke, men jeg tror ikke, det er det, der i virkeligheden er tale om. Jeg tror derimod, det er den almindelige forringelse af købekraften hos befolkningen, som forringer restaurationsbesøget, og ikke så meget det, at folk på anden måde skaffer sig fordele. Skatterne er imidlertid blevet så høje, at salget i almindelighed går ned. Det går jo også ned f. eks. i marketenderierne. Det er ikke længere det almindelige, at arbejderne tager sig en øl til maden. Marketenderierne hævder — og jeg tror, det er rigtigt — at det, der sælges mest af i dag, er mælk, hvidtøl, maltøl og kaffe. Derfor

[Alvilda Larsen.]

kan det ikke være rigtigt at ty til en større beskatning af varerne, der sælges her eller andre lignende steder.

Jeg synes derfor, det ville tjene restauratørerne til ære, hvis de sammen med andre befolkningsgrupper ville rette deres harme og protester mod den politik, der føres her i landet, den politik, som kræver nedsættelse af forbruget i befolkningen, og hvis de ville protestere imod militærpolitikken, mod militæruddgifterne, der kræver livremmen spændt ind hos befolkningen.

Af det, jeg har sagt, fremgår det, at mit parti ikke kan tilslutte sig de ændringer, der foreslås her, de forslag, som tjener til at støtte en udvikling, der gør det dyrere for folk at nyde de sparsomme fornøjelser, de kan tillade sig i dag. Jeg tænker på bestemmelsen om selskabslokalerne inddragning under beværterloven. Jeg er ganske på det rene med, at begrundelsen herfor er, at man har foretaget ændringer i afgiftslovene for nogle år siden, hvorved man tog selskabslokalerne med. Allerede dengang protesterede vi. Der findes slet ikke så få familier her i landet, som bor i små lejligheder og ikke har plads til at fejre f. eks. bryllupper, konfirmationer og andre familiefester i deres hjem og ikke har råd til at fejre disse begivenheder på restaurationer, og som derfor lejer disse selskabslokaler. Ved at inddrage disse lokaler på den måde, det sker her, er jeg bange for, at finansministerens grådighed vil føre til, at disse mennesker udsættes for vanskeligheder, som andre ikke har. Jeg tror ikke, det vil føre til, at de i stedet vil fejre festerne i restaurationer, men jeg tror, det vil føre til, at de vil klumpe sig sammen i de små hjem, og det synes jeg ikke kan være rimeligt.

Jeg vil også udtale mig imod skærpselsen af reglerne om marketenderier, således at der nu kun må udskænkes øl og ikke længere snaps, likør og lignende varer. Som jeg sagde før, har der længe været en udvikling i gang, som har medført, at der praktisk

taget ikke nydes sådanne varer i marketenderierne, det er ikke en dagligdags begivenhed. Det sker, når der er fødselsdag, jubilæum o. lign., at man slår sig sammen om en halv flaske snaps, men udover det er der ikke mere meget salg af disse varer. Alene af den grund kan jeg ikke se, at det skulle være rimeligt at ændre de hidtidige bestemmelser. Jeg synes, at de arbejdende skal have ret til at fejre fødselsdagen og jubilæet med indkøb af snaps. Som menneskene nu engang er, tror jeg nemlig, at hvis det bliver totalt forbudt, vil der kun ske det, at man tager snapsen med i lommen hjemmefra, og så kan jeg ikke indse, hvad man har opnået. Iøvrigt vil jeg igen understrege, at det jo er den almindelige købekrafts forringelse, der gør, at der nu er sat en naturlig og rimelig grænse for, hvad der nydes af disse varer, også i marketenderierne.

Med hensyn til forslaget om, at der ikke må tilbageholdes løn for gæld stiftet i marketenderierne, vil jeg gerne sige, at jeg har haft mine meget store tvivl og egentlig er imod en ændring som foreslået her. Jeg har den samme betænkelighed som det ærede medlem hr. Weikop: at det kan være farligt at umyndiggøre folk på den måde, det sker her. Det vil også kunne forekomme marketenderne urimeligt, at de alene skal bære risikoen for en gæld. Jeg synes, at det fornuftigste ville være simpelthen at lade dette spørgsmål afgøre gennem en aftale el. lign. mellem de enkelte virksomheders administratorer og arbejderne i de pågældende virksomheder. Lad dem dog selv diskutere og træffe afgørelse af, hvordan dette spørgsmål skal ordnes. Det synes jeg lyder meget mere tiltalende.

Jeg synes, det er rimeligt også af den grund, at der forhandles andre varer i marketenderierne end drikkevarer. Dette varesalg er der fra anden side anket imod, men jeg vil forsvare denne ret for marketenderierne. Det er i vore dage en meget stor fordel, ikke mindst for de selverhvervende kvinder, som har meget lidt tid til

[Alvilda Larsen.]

at foretage deres indkøb, når de skal stå en hel dag på en arbejdsplads og måske skal hente deres børn på hjemvejen, at en del af indkøbene kan foretages på arbejdspladsen, så det finder jeg helt i sin orden. Det er jo netop ofte gæld, der er stiftet på grund af indkøb af sådanne varer, som påfører marketenderierne en risiko. Jeg synes derfor ikke helt godt om den løsning, som ministeren foreslår: at der ikke skal være ret til at tilbageholde lønnen.

Vedrørende retten til afholdelse af fester og sammenkomster i marketenderierne foreslås det, at sådanne fester og sammenkomster må finde sted, når virksomheden står som arrangør. Jeg deler ganske den betragtning, som er fremsat af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: at disse bestemmelser bør udvides til også at omfatte fester arrangeret af klubber og faglige organisationer. Endvidere mener jeg, at ved sådanne lejligheder skal de pågældende arbejdende have lov til at tage med som gæster ægtefæller, voksne børn og andre.

Mit parti er indforstået med de nye lukkebestemmelser. Vi er i det hele taget indforstået med alt det, som kan medvirke til, at nydelsen af drikkevarer finder sted i fuld offentlighed under kontrol i stedet for i smugkroer og på anden lignende måde.

Vi er tilhængere af de nye bestemmelser, som sikrer, at der også i forsamlingshuse på ganske bestemte betingelser kan foregå beværtning. Vi kan ikke se, at det tjener noget fornuftigt formål at have en lovgivning, der ikke giver mulighed for beværtning i forsamlingshuse, idet det kun fører til, især når det drejer sig om baller, hvor ungdommen kommer sammen, at de unge hjemmefra medbringer talrige flasker, som man kan finde tømt rundt omkring forsamlingshuset, når der har været fest. Det fører efter vor opfattelse til et uhemmet drikkeri, som ingen kan være tjent med.

Jeg vil så gøre nogle enkelte bemærkninger om de nye bestemmelser, som går ud på at forbyde unge under 18 år at opholde sig i beværtninger. Jeg synes, det er et meget stort fremskridt, som jeg vil udtrykke min glæde over. Vi kender jo alle til de tragedier, der ikke mindst i hovedstaden har udspillet sig og vel stadig udspiller sig,

især i forbindelse med unge pigers besøg i mindre heldige beværtninger. Jeg tænker her særlig på amerikanerbarerne i det indre København. Det ville være til glæde for alle forældre, og i særdeleshed for mødrene, om der blev lagt meget store hindringer i vejen for, at ganske unge piger ganske hemningsløst kan gå ind på beværtningerne. Jeg vil i den forbindelse sige, at jeg stiller mig tvivlende overfor det forslag, som er stillet af justitsministeriet, og som går ud på, at man ikke under alle omstændigheder kan pålægge restauratørerne ansvar for, at unge under 18 år opholder sig i restaurationer af denne art. Som sagt kan jeg ikke helt overskue, om et sådant ansvar, lagt på indehaverne af disse restaurationer, er for stort.

Jeg ved meget vel, at man ikke under alle omstændigheder — det er ikke så ligetil — kan afgøre de unges alder. På den anden side har vi gennem dagspressens omtale af disse tragedier været præsenteret for tilfælde, hvor en far har henvendt sig til indehaveren af en restauration, hvor han vidste at datteren har aflagt besøg, og har gjort opmærksom på, at datteren kun var 15, 16 eller 17 år, og alligevel har været vidne til, at datteren er blevet ved med at komme der, uden at der er blevet lagt hindringer i vejen derfor; jeg stiller mig derfor meget tvivlende overfor, om man skal have den tilføjelse med, men ellers synes jeg, at dette ændringsforslag er aldeles udmærket.

Jeg kan give mit partis støtte til det forslag, som går ud på at beskytte betegnelsen hotel, og jeg kan også udtale vor sympati for forsamlingshusparagraffen og reglerne vedrørende højskoler o. s. v. Mit parti er også indforstået med den ændring, som ligger i lovforslagets § 16, som går ud på, at beværterbevilling skal kunne gives til forsamlingshuse, der bruges som mødelokaler, træningslokaler o. s. v., på de betingelser, som her foreslås.

Jeg vil slutte med at sige, at mit parti i hovedsagen vil kunne give sin støtte til dette lovforslag med undtagelse af skærpsen for selskabslokaler og marketenderiers vedkommende, og gentage min indtrængende henstilling om, at de urimelige omsætningsafgifter snart må bortfalde.

Alfred Jørgensen: Det forslag, vi her behandler om ændringer i beværterloven, svarer i det store og hele til den betænkning, som er afgivet af kommissionen af 1947 angående alkoholspørgsmålet.

Man kan ved en lovgivning af denne art anlægge forskellige synspunkter som retningssgivende. Man kan lade sig lede af skattemæssige hensyn og tage sigte på, at der gennem befolkningens spiritusforbrug tilflyder staten de størst mulige indtægter, man kan søge at værne om beværterstandens interesser, og man kan endelig også anlægge en rent social betragtning og se hele denne lovgivning udfra den synsvinkel, at den i første række bør tjene til fremme af ædrueligheden.

Man kan sige, at det foreliggende lovforslag på flere områder er præget af dette sidste hensyn og udfra dette synspunkt indeholder adskillige forbedringer. Jeg skal ikke her komme ind på lovforslagets mange enkeltheder; det må blive et kommende udvalgs opgave at se på disse. Jeg skal dog nævne som utvivlsomme forbedringer set fra et ædruelighedssynspunkt, at adgangen til spiritusforbrug i forsamlingshuse indskrænkes, at antallet af beværtninger i byerne skæres ned, og at ansvaret, der følger en spiritusbevilling, skærpes.

Der er dog også ting i lovforslaget, jeg er betænkelig ved. Det synes således at henvise folk til at henlægge private fester til restaurationer i stedet for til lejede selskabslokaler. Det åbner adgang til en udvidelse af udskænkingsstedernes antal i mindre byer og indeholder en bestemmelse om muligheden for lukketidens udskyldelse i byerne.

Udover disse grundbetragtninger skal jeg knytte nogle bemærkninger til lovforslagets hovedpunkter. Med hensyn til udlejning af selskabslokaler foreslås det som en ny bestemmelse, at såfremt udlejningsvirksomheden drives erhvervsmæssigt, udkræver den tilladelse fra den lokale bevillingsmyndighed, hvorved udskænkningen af stærke drikke vil blive omfattet af loven om omsætningsafgift. Den nye bestemmelse vil således i almindelighed ikke omfatte forholdene på landet, hvor forsamlingshuset bruges af hele sognet som selskabslokale og netop ikke drives erhvervsmæssigt; men i byerne, hvor særlig mange af pladshensyn

er henvist til at forlægge private fester fra hjemmet til lejede lokaler, rammes man af den nye bestemmelse, og jeg er ikke i tvivl om, at den særlig vil ramme de skattesvage klasser — og her er begrebet skattesvag ikke taget i ædruelighedsmæssig betydning, men om jeg så må sige i rent kampmæssig betydning. Jeg forstår nok, at beværterstanden ikke ynder denne form for private fester, men jeg er betænkelig ved den forskel, der med indførelsen af den nye bestemmelse vil blive gjort på land og by på et område, hvor den jævne mand i forvejen gennemgående er ringere stillet i byen end på landet. Det er et spørgsmål, om man ikke — og det gælder også navnlig hensynet til ædrueligheden — burde overveje at lægge omsætningsafgiften på spiritus ved kilden og så overlade til folk selv, hvor de vil drikke deres øl. Med disse bemærkninger ønsker jeg også at tage afstand fra de høje omsætningsafgifter, og jeg ville foretrække, at der fandt en udligning sted med hensyn til afgiften uden hensyntagen til, om man nyder spiritus det ene eller det andet sted.

Hvad angår beværtervedtægtens bestemmelser om bevillingernes antal, anser jeg det for en vigtig foranstaltning til ædruelighedens fremme, at der i lovforslaget fastsættes en rimelig begrænsning i antallet af beværtninger. Denne begrænsning er også iøjnefaldende for de større byers vedkommende, idet forholdet mellem bevillingernes antal og indbyggerantallet fastholdes på det nuværende niveau, medens det tilladte antal for de små byers vedkommende er påfaldende stort, f. eks. 10 bevillinger for en by på 4 000 indbyggere. Det er en skala, der vil åbne mulighed for en fordobling af antallet i den lille by, hvor jeg har hjemme, en forøgelse, som jeg ikke kan nære noget ønske om.

Hvad angår bestemmelserne om bevillingsnævn i lovforslagets § 10, finder jeg det rimeligt, når det i et nyt stykke, stk. 4, hedder, at personer, der driver beværter- eller gæstgavernæring eller er godkendt som bestyrere for sådanne virksomheder, ikke kan være medlemmer af bevillingsnævnet. Det samme gælder personer, der er medlemmer af direktion eller bestyrelse for et selskab, der driver virksomhed som beværter eller gæstgiver. Det er ligeledes rimeligt, at ingen, som er medlem af et bevillingsnævn,

[Alfred Jørgensen.]

må deltage i behandlingen af en sag, der angår hans egen eller hans pårørendes interesser.

Det er en naturlig forbedring, der tilsigtes, når det i lovforslagets § 14 a hedder, at der i lovens § 22, stk. 1, indføjes som nyt 2. punktum, at højskoler, landbrugsskoler og lignende institutioner uden særlig tilladelse kan beværte deltagere i sammenkomster og møder. Af ordlyden fremgår det ikke, at der i denne forbindelse ikke er tale om udskænkning af spiritus, men jeg går ud fra, at dette må være tilfældet. I lovforslagets § 14 b slås det fast, at der fremtidig ikke vil kunne gives stående tilladelser til udskænkning af stærke drikke i forsamlingshuse. Denne bestemmelse hilser jeg med glæde; den vil medvirke til at højne moralen og forbedre tonen blandt ungdommen ved møder, sport og underholdning i vore forsamlingshuse. Det er også rigtigt — selvom der ikke længere vil kunne gives en almindelig udvidet bevilling til forsamlingshusene — at det retslige ansvar for en given tilladelses benyttelse som fastslået i lovforslagets § 14 c foruden den pågældende forenings ledelse påhviler både forsamlingshusets vært og dets bestyrelse. Den nye bestemmelse, som ifølge forslaget § 16 indføjes i lovens § 26 om mulighed for i visse tilfælde, nemlig når restaurationslokalerne har egen indgang, at give fuld bevilling til et forsamlingshus, nærer jeg stor betænkelighed ved.

Endelig kommer jeg til en omtale af forslaget § 17, marketenderiparagraffen. I bemærkningerne til lovforslaget nævner den højtærede minister, at marketenderiernes udskænkning af stærke drikke flere steder har givet anledning til kritik på grund af den omstændighed, at den er afgiftsfri, hvorved tilbøjeligheden til nydelse af stærke drikke stimuleres. Hvis denne kritik er berettiget, understreger det netop rigtigheden af, at man ikke udstrækker tilladelsen til andre stærke drikke end øl. Jeg vil også her pege på, at en omlægning af omsætningsafgiften ville tjene til at fjerne denne anstødssten.

Bestemmelsen om, at det retslige ansvar for marketenderiets drift påhviler såvel marketenderibevillingens indehaver som marketenderen, kan jeg bifalde, og ligeledes

bestemmelsen om, at marketenderens aflønning ikke må gøres afhængig af omsætningen. Derimod finder jeg, at der trækkes for snævre grænser for, hvilke nødvendighedsartikler, medikamenter o. lign. der kan købes i marketenderier.

Bestemmelsen i § 17, stk. 6, om, at stærkt øl kun må udskænkes til de fastsatte spisetider, ser jeg som en god foranstaltning til hindring af drikkeri, og forbudet mod at tilbageholde arbejds løn til dækning af gæld, opstået ved forbrug af stærkt øl, må antages at virke i samme retning. Jeg finder det helt urimeligt at give sikkerhed for en samvittighedsløs kreditgivning på dette område.

Marketenderilokalernes anvendelse til sammenkomster og fester arrangeret af vedkommende virksomhed eller af arbejdernes faglige organisationer for personer, der er beskæftiget i virksomheden samt gæster i følge med disse, må betragtes som en naturlig ordening.

Ud fra et ædruelighedssynspunkt må jeg nære betænkeligheder ved forslaget nye bestemmelse om lukketider. Derfor må § 18 underkastes en grundig og omhyggelig overvejelse i det kommende udvalg.

Bestemmelsen i forslaget § 20 om forbud imod at skænke for berusede og for personer under 18 år må opretholdes, ligesom der bør være mulighed for at skride ind overfor mindreåriges ophold på beværtninger. Jeg må lægge vægt på forslaget bestemmelse om, at bevillingshaveren også må bære ansvaret for sine medhjælperes eventuelle overtrædelse af lovens bestemmelser.

Som nævnt i min indledning må hovedformålet med en lovgivning af denne art være, at den bør tjene til ædruelighedens fremme. Spørgsmålet om brug og misbrug af stærke drikke angår os alle. Det er i stedse stigende grad et spørgsmål om trafikikkerhed på veje og gader og om sikkerhed for vore børn. Det er også et socialt spørgsmål, et spørgsmål om samfundets udgifter til retsvæsen og fængselsvæsen, til almindelig håndhævelse af offentlig orden, et spørgsmål om øgede sociale udgifter, hvor et overdrevent spiritusforbrug svækker ansvarfølelsen og nedsætter evnen hos den umådeholdne til at drage omsorg for sig selv og sin familie.

[Alfred Jørgensen.]

Udfra disse synspunkter vil jeg helst i nærværende lovforslag se en tendens til at fremme ædrueligheden. Jeg vil, såvidt jeg har mulighed derfor, med opmærksomhed følge dets videre gang og kan tilsige min velvilje ved den fortsatte behandling af lovforslaget.

Helga Pedersen: Jeg er i det store og hele enig i de betragtninger, ordføreren for mit parti, det ærede medlem hr. Vagn Bro, har fremført; men jeg vil gerne fremsætte nogle bemærkninger vedrørende et enkelt beværterområde, som af og til tildrager sig opmærksomhed, emend ikke på en særlig flatterende måde. Jeg havde egentlig håbet på, at man ved revisionen af beværterloven var nået frem til forslag om en effektiv måde til at få Nyhavn og lignende kvarterer rensat ud. Efter at Nyhavn for et par år siden var i offentlighedens søgelys, er det ganske vist kun sjældent, at man hører noget om den særlige form for forlystelseliv, der trives dér. Jeg tror ikke, det er, fordi livet dernede har forandret sig, ligesom jeg i og for sig heller ikke tror, at det i virkeligheden var synderlig værre, dengang aviserne pludselig en tid interesserede sig for det. Imidlertid blev den mindre stigning i grovere voldsforbrydelser, der kunne konstateres dengang, bragt til standsning, men godt er det stadig ikke. Jeg synes, man skammer sig over at have en række restaurationer af tarveligste slags klumpet sammen i byens centrum.

Når vi nu drøfter dette spørgsmål, må vi selvfølgelig gøre os klart, at lovgivningsmagten ikke kan bestemme det hele. Kommunen har også et ord med i sagen; jeg er imidlertid sikker på, at de kommunale myndigheder ville være lydhøre overfor et virkelig godt forslag til forbedring af forholdene i Nyhavn. Skal Nyhavn være turistattraktion, synes jeg, det må være på et andet grundlag end det nuværende.

I den foreliggende betænkning om beværterloven omtales Nyhavn nogle gange, men også en anden betænkning, der fornylig er blevet offentliggjort, har haft interesse for dette distrikt. For kort tid siden afgav prostitutionskommissionen sin betænkning, og det er interessant at se, at side 122—123 i denne betænkning er helliget

et særligt afsnit om bl. a. nyhavnspiger i 1954.

Der står f. eks. — hvis jeg må bringe et kort citat —:

„De fleste af nyhavnspigerne er stærkt præget af alkoholmisbrug og flere også af misbrug af euforiserende midler.“

Det er jo en oplysning, der i nogen grad gør indtryk på én. I bemærkningerne til nærværende lovforslag oplyses det på side 41, at det er en kendsgerning, at et stort antal forbrydelser planlægges på beværtninger af den art, der findes i Nyhavn. Og det siges videre, at opklaring, der beror på oplysning af beværtningspersonalet, vanskeliggøres ved, at personalet er så umådelig diskret, kort sagt dækker over, hvad der foregår, og det endog når talen er om tyveri og voldshandlinger begået i selve lokalet, og lokalerne er som bekendt ikke altfor store dernede. Senere siges det, at i 1952 var tre af de større dansebeværtninger i Nyhavn gerningssted for anmeldte forbrydelser henholdsvis 31, 27 og 16 gange, og i 1953 henholdsvis 19, 22 og 12 gange. Det er oplysninger, der taler deres eget sprog.

Man hører i diskussionen om disse spørgsmål jævnligt følgende betragtning anført: ja, vel er det ikke godt med Nyhavn, men København er jo en storby, og dér er den slags kvarterer en nødvendighed. Sømænd, der går i land, skal jo kunne gå ud og more sig et eller andet sted. Denne og lignende godtkøbsbetragtninger anføres; og på side 37 er der fremført en betragtning af tilsvarende art. Det er vist en politimand, der taler om, at det som regel er ganske bestemte restaurationer, der konstant er i søgelyset, idet de søges af et uroligt publikum og letlevende kvinder, der også skal have et sted at komme. Jeg synes, det er en mærkelig betragtning at anføre fra politimæssig side; jeg kan i hvert fald ikke godtage den. Hvis vi kunne blive enige om, at vi ikke længere vil være vidne til det beværtningsliv, der foregår i en række restaurationer i Nyhavn, hvor nogle personer søger deres erhverv ved andres drikkteri og laster, smukt suppleret af tatoveringsvirksomhederne, må det også være muligt for os at finde frem til en ordning, der kunne forbedre forholdene.

Den højtærede minister har i § 3 stillet forslag om, at flytning til andet lokale i

[Helga Pedersen.]

købstæderne udkræver bevillingsnævnets tilladelse, og jeg tror i og for sig, at netop den bestemmelse vil være nyttig, hvis man ønsker at bekæmpe distrikter som Nyhavn o. lign.; men bestemmelsen vil jo kun ramme de flytninger, der fremtidig vil forekomme, og kan altså ikke bruges, for så vidt angår de bestående lokaler, mod hvilke man måtte have noget at indvende.

Den højtærede minister foreslår i § 20 en skærpelse af lovens § 33, stk. 2. Man ønsker at lovfæste et forbud mod at lade de helt unge personer opholde sig i obskure beværtninger, og jeg kan kun glæde mig over, at den politikontrollerende praksis, der startedes for nogle år siden, nu således foreslås bragt ind i selve beværterloven.

Endelig foreslår den højtærede minister at gøre værtens ansvar mere objektivt, mindre afhængigt af værtens subjektive strafskyld. Jeg kan for mit vedkommende helt tiltræde dette. Jeg har ikke noget imod på dette område at statuere eksempler på straf uden skyld efter samme princip, som da vi fornylig her i salen vedtog færdselslovens bestemmelse om, at ejeren af en lastbil er ansvarlig for chaufførens kørsel med overlæs. Betragtningen er jo, at værten ligesom ejeren af lastbilen tjener på sin forretning; endvidere at det er vanskeligt for anklagemyndigheden i den enkelte sag at føre bevis for værtens skyld, og endelig at truslen om bøde vil være af betydelig præventiv værdi, vil opfordre værten til at passe på. Der er i et sådant tilfælde tale om en slags økonomisk driftsrisiko, der i det offentlige interesse — i dette tilfælde hensynet til ro og orden, til sædelighed og velanstændighed — pålægges visse virksomheder til fremme af en særlig påkrævet agtpågivenhed. Vi kender et sådant bødeansvar i lovgivningen, det har vi kendt i de sidste 40 år, og det kan under givne omstændigheder, således som det er tilfældet her, være nyttigt.

Nuvel, jeg erkender, at man med de foreslåede bestemmelser til ændring af § 33, stk. 2, i beværterloven vil opnå en forbedring af loven, men jeg spørger, om det er nok med denne ændring. Hvilken virkelig betydning har f. eks. reglen om at forbyde personer under 18 år ophold i beværtningerne set i forhold til foranstaltningerne mod pro-

stitution, når det samtidig i prostitutionskommissionens betænkning side 123 er oplyst, at nyhavnspigerens gennemsnitsalder er mellem 20 og 21 år?

Jeg henleder også opmærksomheden på spørgsmålet om handelen med narkotika på disse restaurationer. Københavns politidirektør har iøvrigt, hvilket kan ses af bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, foreslået en bestemmelse om narkotika indsat i loven. Man synes ikke at have fulgt dette forslag; måske vil dets betydning heller ikke være altfor stor, men jeg tror dog alligevel, vi skal overveje det i udvalget.

Når jeg nu spørger den højtærede minister, om der ikke kan gøres mere for at bøde på forholdene i Nyhavn og lignende kvarterer, vil ministeren måske nok svare: der kan muligvis nok gøres mere, men ikke fra min side — og med nogen ret, thi en del af disse beværterproblemer er jo rene politiproblemer, der sorterer under justitsministeren og under politiet; men det, jeg ønsker mig, er, at de to højtærede ministre — for at tale i beværterlovens sprog — ville sætte sig ved sluttet bord med magistraten og politiet og nå frem til et bedre samlet resultat, hvorved det uvæsen, som jeg her har omtalt, effektivt kunne bekæmpes. Ved den grundige revision af beværterloven, som nu står for, har vi det rette tidspunkt og den passende lejlighed til at gribe ind.

For så vidt angår lovens øvrige bestemmelser, vil jeg kun gøre nogle enkelte bemærkninger om marketenderierne. Jeg er ubetinget tilhænger af, at de koncentrerede alkoholiske drikke ikke udskænkes i marketenderier. Jeg tror egentlig, det var det bedste, hvis marketenderier var afholdsforetagender; og det fine guldøl, påskebryg m. v. synes jeg i hvert fald ikke hører hjemme i marketenderier. Såvidt jeg ved, blev det for nogle år siden i en jysk bys rådhusmarketenteri forbudt at udskænke stærke drikke. Det vakte nok nogen utilfredshed i begyndelsen, men ordningen holder da vist stadig, og jeg synes, det er et eksempel, som burde interessere de forskellige institutioner, der har marketenderier.

Heilesen: Hvad angår det fremsatte forslag til lov om ændringer i beværterloven, vil jeg gerne bemærke, at det ikke

[Heilesen.]

alene tager sigte på beværternes forhold, men også på en højnelse af hele vor levemåde. Da lovforslaget også — og i så høj grad — berører beværternes forhold, ønsker jeg at fastslå, at jeg anerkender beværterstanden som lovlig, anerkender dette erhverv som et lovligt erhverv, der må have rimelige økonomiske vilkår.

Det er glædeligt, at alkoholkommissionen rejser spørgsmålet om, hvorvidt det kan anses for rimeligt og nødvendigt at have så mange beværtninger, som vi har her i landet. Såvidt jeg kan se, stammer antallet af beværterbevillinger fra en tid, der ligger så langt tilbage, at den høje beskatning endnu ikke var indført i vort land. En vis forbindelse er der vel mellem behovet for alkohol og antallet af beværtninger.

Jeg må overfor den højtærede handelsminister pege på, at en udformning af beværterloven, der skal have mulighed for at blive en forbedring, sikkert vil kræve en omlægning af beskatningen — hvilket dog ikke hører ind under denne lov. Her tænker jeg på den såkaldte „billige høkerbajer“, der er en væsentlig årsag til de dårlige økonomiske vilkår for store dele af beværterstanden, som fristes til at overtræde lovens bestemmelser og skænke forberusede og for mindreårige personer.

Lovforslaget giver anledning til at overveje for det første: Hvorledes fremmes ædrueligheden? og for det andet: Hvorledes højnes beværterstandens niveau?

Hvad det første angår, kunne der nævnes en lang række forhold; jeg vil her blot anføre et enkelt, nemlig spørgsmålet om bevillinger til forsamlingshusene.

Dette spørgsmål er utvivlsomt egnet til en meget grundig drøftelse i det kommende udvalg, men jeg vil dog her give udtryk for den opfattelse, at adgang til bevillinger til udskænkning af stærke drikke i vore forsamlingshuse vil være helt ødelæggende for ædruelighedsfremmende bestræbelser og vil være en alvorlig fare for vore unge.

Når jeg derefter har stillet spørgsmålet: Hvorledes højnes beværterstandens niveau? er det udfra den betragtning, at hele befolkningen må være interesseret i, at netop beværtererhvervet drives af virkelig ansvarsbevidste mennesker. Når jeg siger dette, skyldes det den rystende oplysning, som

vi har fået fra 3 af de største restauratørforeninger, der i en henvendelse til regeringen og folketinget peger på, at over halvdelen af Danmarks restauratører er tiltalt for overtrædelse af toldloven. Vel ved jeg, at årsagen tildels kan være uheldige bestemmelser i beværterloven og beskatningsforholdene, men oplysningen giver dog anledning til at overveje, hvorledes vi kan forbedre standens økonomiske forhold og derved højne niveauet. Det vil styrke restauratørerne, hvis man gennemfører alkoholkommissionens mindretalsindstilling vedrørende kreditgivning i marketenderierne, der går ud på et almindeligt kreditforbud.

På dette punkt synes jeg ikke at flertallet i kommissionen har været helt konsekvent. Det går ind for et forbud mod tilbageholdelse af arbejds løn til dækning af regninger for stærkt øl i marketenderierne og motiverer dette med ønsket om en forbedret ædruelighed på arbejdspladserne. Her er altså efter min opfattelse mindretallets indstilling at foretrække.

Jeg er enig med kommissionens flertal i, at der overhovedet ikke må nydes stærkere drikke end stærkt øl i marketenderierne. Lejlighed gør tyve, og derfor ønsker jeg ikke mindst af hensyn til de unge på arbejdspladserne, at stærkere drikke end øl ikke må forefindes.

Jeg er enig med den højtærede handelsminister i, at

„en væsentlig del af grundene til, at marketenderiudskænkningen flere steder har givet anledning til kritik, er den omstændighed, at udskænkning i marketenderierne er afgiftsfri, hvorved tilbøjeligheden til nydelse af stærke drikke stimuleres“.

Men hele vort marketenderispørgsmål — jeg kunne føje til: spørgsmålet om tidsvarende, billige alkoholfrie restaurationer — trænger til en grundig behandling.

Som det allerede er nævnt af den ærede ordfører for socialdemokratiet, bør vi sikkert overveje, hvorledes motellernes bevillingsforhold skal være. Jeg er ængstelig for de mange trafikulykker i forbindelse med spiritusnydelse, og hvor har bilisterne fået spiritusen fra? Ansvarer hviler tungt på beværterne, ikke alene på bilisterne. Jeg vil igen understrege det uheldige i, at beværterne af økonomiske grunde fristes

[Heilesen.]

til at skænke for berusede og mindreårige, og det forekommer mig at være et udmærket forslag, alkoholkommissionen har stillet om, at politiet kan bemyndiges til at forbyde visse beværtninger, at unge mennesker under 18 år opholder sig dér, selvom der ikke serveres for dem.

Jeg vil udtale ønsket om, at det kommende udvalgsarbejde må forme sig sådan, at den fremtidige beværterlov vil gavne ædrueligheden i vort folk.

Hanne Budtz: Det er sagt her i dag, at et privilegium medfører ansvar, og lovforslagets § 20 pålægger jo beværterne et ubetinget ansvar, også for medhjælperne, i tilfælde af udskænkning for berusede personer og for unge under 18 år. Mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Weikop, har fremhævet, at der vedrørende dette spørgsmål var forskellige opfattelser i vor gruppe. Jeg hører til dem, der er af den opfattelse, at beværterens ansvar ikke bør forflygtiges. Jeg er altså enig i lovforslagets ordlyd. Det vil altid være let for en beværter at sige, at han ikke har været tilstede i øjeblikket, eller undskyldte sig med andre grunde. I tilfælde af sygdom eller bortrejse har han dog den udvej at få en medhjælper anerkendt som bestyrer. Det er fremhævet, at justitsministeriet har foreslået en anden bestemmelse i lovforslaget. Jeg vil dog gerne heroverfor fremhæve, at politimesterforeningen og politidirektøren i København udtaler, at der intet er, der afgjort taler imod at gøre værten ansvarlig på objektivt grundlag, uden subjektiv skyld.

Men bortset fra alle de nuancerede juridiske betragtninger ligger der også det bagved, at man gerne vil beskytte dem, som drikkeriet går ud over; det er jo ikke alene den pågældende selv, som sidder og hænger i beværtningen, det er navnlig hjemmet, konen og børnene, det går ud over. Det er kort sagt spørgsmålet om, hvor meget af lønnen der bliver tilbage til husholdningen derhjemme. Megen anden elendighed følger med det overdrevne spiritusforbrug: ødelagte ægteskaber og meget andet. Jeg betragter både forbud i lovforslagets § 20 og forbud mod at tilbageholde arbejds løn som betaling for stærkt

øl, der er nydt i marketenderier, som en beskyttelse af hjemmene.

Om beværterens ansvar er der iøvrigt det at sige, at der vel ikke er megen grund til at beskytte den eller de beværtere, som udskænker til berusede personer eller til unge. Og hvis man skal betragte den foreslåede bestemmelse fra beværternes — ikke alene fra publikums, men fra beværternes — side, er det vel givet, at den ordentlige beværter ikke kan have noget at indvende imod paragraffen, således som den er formet af den højtærede handelsminister. Jeg kan altså tilslutte mig dens ordlyd.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere og andre deltagere i denne debat for deres indlæg — indlæg, som tydeligt har vist, at dette område er vanskeligt, at problemerne kan anskues forskelligt, men at der dog stort set er enighed om, at retningslinierne for dette lovgivningsarbejde må være, at der ikke gøres for stærke indgreb overfor erhvervsfriheden eller den personlige frihed, at sikre hjemmene, familielivet og ikke mindst de unge.

Mange forskellige spørgsmål har været fremdraget; jeg skal ikke gå i detaljer, men prøve at besvare nogle af de spørgsmål, der er stillet direkte til mig.

Flere af de ærede ordførere har været inde på spørgsmålet om overbevillingsnævnet, og det ærede medlem hr. Weikop fremkom med nogle kritiske bemærkninger i anledning af en passus i kommissionsbetænkningen, hvori overbevillingsnævnet var betegnet som „uvildigt“. Jeg er ked af, hvis det ærede medlem mener, dette ord skulle indeholde den opfattelse, at de kommunale bevillingsnævn ikke skulle kunne betegnes som uvildige. Jeg kan slet ikke tænke mig, at betænkningens koncipister skulle have haft noget sådant i tanke. Jeg har alene tænkt på, at overbevillingsnævnet ikke er knyttet til den by, hvor den pågældende virksomhed er beliggende, og at overbevillingsnævnet således har mulighed for at træffe afgørelse uden at være ude for påvirkning fra lokale kræfters side. Jeg beklager det, hvis denne passus har givet anledning til misforståelse; der ligger bestemt ingen ond vilje bag.

Flere af de ærede ordførere har været

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

inde på spørgsmålet, om ikke der kunne indføres lempeligere regler for smørrebrødsforretningerne; de har jo fremsendt en længere skrivelse med ønske om en bedre lovgivning for deres forretningsområde. Jeg synes, der kan være stor interesse for at forsøge på muligvis at mildne nogle af bestemmelserne sådan, at det bliver muligt at få disse alkoholfri beværtninger, som for en billig penge kan give folk det mest nødvendige. Men det er et spørgsmål, som vi sikkert kan vende tilbage til i udvalget.

Dernæst har spørgsmålet om bevillingsnævnenes sammensætning og derunder spørgsmålet, hvorvidt man skulle muliggøre, at beværtere kunne være medlemmer af disse nævn, været omtalt af, tror jeg, næsten samtlige ordførere og med skiftende fortegn. Jeg vil stadig mene, at det fremsatte forslag er et fornuftigt forslag, men jeg er klar over, at det har været drøftet også i kommissionen, hvor et mindretal på 3 medlemmer af 18 er gået imod denne bestemmelse. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Weikop fremhævede, at da et sådant forslag sidst blev drøftet i et folketingsudvalg, blev det stemt ned. Det skete med 8 stemmer mod 7, så meningene har altså været temmelig delte.

Endvidere er det spørgsmål blevet rejst, om man skulle gå over til et almindeligt kreditforbud for marketenderier, og på dette punkt er der også en mindretalsindstilling i betænkningen. Jeg forstår, at der er stor interesse for dette spørgsmål, men jeg synes også dér, at familiesynspunkterne må være fremherskende, og det undrede mig noget, at det ærede medlem fru Alvilda Larsen udtalte sig, som hun gjorde.

Endvidere er der spørgsmålet om bødestrafen for de unge. Herom vil jeg gerne sige, at allerede med de straffebestemmelser, der findes i den gældende lov, kan de unge, som går ud og bliver beskænket i modstrid med reglerne, ifalde strafansvar og bødeansvar. Men det kan vi også se på i udvalget.

Så er der spørgsmålet om beskatningen. Alle de ærede ordførere har været stærkt inde på beskatningen, som jo ikke direkte vedrører denne lov, og man har, hvad der ikke er ualmindeligt fra denne talerstol, hørt om, hvor strenge skatterne er, og at nu skulle de rigtignok sættes ned. Jeg synes, det kunne være på sin plads at sige, at de forskellige skatter, vi har i dette land, er pålagt, ikke altid af et enigt folketing, men dog pålagt af dette høje ting. Og hvad nu endelig det angår, at det ikke længere er muligt at drikke en øl på grund af den frygtelige beskatning, kan der være grund til at sige, at ølsalget stadig har været stigende. Det har det dog ikke været i marketenderierne; dér har der været et svagt fald, hvad jeg personlig ikke kan have noget særligt imod, da jeg synes, det er nok så fornuftigt at drikke sit øl hjemme, men der er dog stadig en ganske betydelig omsætning i marketenderierne. Salget af det svage øl er derimod faldet mere end salget af det stærke, mælkesalget har været nogenlunde uforandret, og salget af sodavand er gået i vejret, men det er der vel ingen der kan have noget at indvende imod.

Man har også været inde på spørgsmålet om, hvad man skulle forstå ved stærkt øl, og det ærede medlem hr. Vagn Bro talte om, at det måske var mere afgørende, hvor meget øl der blev drukket, end hvor høj procenten var; jeg ved ikke, om det ærede medlem vil stille forslag om, at vi skal have en bestemmelse i loven, der siger, hvor mange øller der må drikkes. Det kunne vist blive lidt besværligt.

At højskolerne ikke får en fornuftig ordning, kan jeg ikke være enig i.

Man har rejst det spørgsmål, om marketenderne driver deres virksomhed ud over, hvad der er rimeligt, og man har også drøftet varesalget fra marketenderierne. Af betænkningen fremgår det, at dette salg ikke har haft nogen større betydning; det har en undersøgelse vist, og derfor tror jeg ikke, dette spørgsmål er så interessant, som det kunne synes, men jeg skal gerne gå ind på

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

en nærmere drøftelse af disse problemer i det kommende udvalg.

Spørgsmålet om, at man vil give hoteljerne en kvalitetsmærkning ved at forbedre hotelnavnet for virksomheder, der tilfredsstiller visse krav, er ikke mødt med særlig velvilje i dag. Det er også noget, vi kan se på.

Der har været nogle af de ærede ordførere, der har været særlig ked af, at det skulle være mig, der skulle sidde og bestemme, hvilke virksomheder der skulle have betegnelsen hotel. Det fremgår dog af betænkning I, at det skal være det lokale bevillingsnævn, der skal tage bestemmelse om, hvem der kan opnå denne betegnelse, men det vil være praktisk, at ministeriet fastsætter visse retningslinier, der viser, hvordan man ser på paragrafferne her.

Så har man også været inde på spørgsmålet om at begrænse antallet af beværtinger. Man har talt om, hvorvidt det ville være rimeligt at begrænse dette antal, om det måske ikke ville være rimeligt, at der på dette punkt var fuldstændig fri næring, i hvert fald skulle man passe på ikke at skabe noget privilegium. Denne privilegiumstanke tror jeg ikke man skal være så bekymret for. Iøvrigt er der jo, som også flere af de ærede ordførere, der har talt her i dag, har slået fast, et betydeligt ansvar forbundet med restaurationsvirksomhed, og jeg tror ikke, man skal være så ængstelig på dette punkt. Jeg tror, det er bedre, at vi ikke får altfor mange og altfor små beværtinger. Iøvrigt ser det ud, som om udviklingen går den vej, at der bliver færre og færre, og at antallet bliver mindre end det, som man ifølge loven kunne have.

Så er der spørgsmålet om smugdrikkeri kontra bevilling; det er klart, det må man hele tiden have for øje, når man skal tage stilling til de enkelte bestemmelser; at smugdrikkeriet er en betydelig fare, ved vi jo alle.

Med hensyn til ungdommens stilling og ansvaret for restauratørerne i disse tilfælde er jeg glad for den tilslutning, vi har fået til, hvorledes man kan gøre et sådant ansvar gældende. Jeg tror, det er helt nødvendigt, at man der har en bestemmelse, der ikke er til at misforstå.

Det ærede medlem frk. Helga Pedersen

kom med en meget interessant betragtning over prostitutionen. Det er et meget alvorligt problem, der her er draget frem. Mulighederne for gennem denne lovgivning at løse det er vel, som det ærede medlem også selv var inde på, begrænsede, men jeg skal meget gerne prøve at gøre mit til at få undersøgt, om vi kan gøre noget ved disse forhold, som vi alle må være lige interesserede i at bekæmpe. Narkotikaspørgsmålet blev også draget frem; det må vi se på.

Nogle af de ærede ordførere var inde på spørgsmålet om spiritus i marketenderierne; jeg vil personlig mene, det er rigtigt ikke at sælge spiritus i marketenderierne. Jeg ved, at opfattelserne på dette område er delte; men det må vi drøfte nærmere.

Jeg håber, jeg med disse bemærkninger har svaret på de vigtigste af de spørgsmål, der er stillet mig. Jeg vil gerne endnu en gang takke alle dem, der har taget ordet her i dag.

Axel Ivan Pedersen: Det har jo været en ganske interessant diskussion, der har været ført her ved første behandling af dette lovforslag. Et helhedsindtryk af diskussionen må blive dette, at der ikke i opfattelsen af de forskellige problemer vedrørende beværterloven eller ædruelighedslovgivningen er så store divergenser, at der ikke skulle være mulighed for igennem et udvalgsarbejde at opnå enighed om en tilfredsstillende lovgivning, og med tilfredsstillende lovgivning mener jeg, som jeg sagde i mit første indlæg, en lovgivning, der tager ligeligt hensyn til såvel samfundets interesser som til standens.

Der er dog anledning til for mig at gøre et par enkelte bemærkninger til de udtalelser, der er faldet; jeg vil gerne allerførst sige om den oplysning, som den højtærede minister her gav, at der allerede nu var lovhjæmmel for at drage mindreårige til ansvar, hvis de nød spiritus på restauration, at en sådan bestemmelse har jeg ikke været opmærksom på, og jeg kan også tilføje, at jeg ikke er sikker på, at ret mange domstole eller anklagemyndigheden har været opmærksom på en sådan bestemmelse. Jeg erindrer ikke nogensinde at have set, at der er faldet nogen dom over en mindreårig, som har nydt spiritus på offentlige restauranter.

Spørgsmålet om forsamlingshusene gik

[Axel Ivan Pedersen.]

jeg i mit indlæg meget let hen over. Et par af de ærede ordførere har imidlertid beskæftiget sig med spørgsmålet; på denne foranledning ønsker jeg at tilføje en bemærkning om, at de, der i sin tid gik ind for at rejse forsamlingshusene rundt om i vort land i folkeopdragelsens og folkeoplysningens tjeneste, sikkert aldrig har drømt om, at forsamlingshusene skulle gå over til at blive en slags beværtninger; og med disse bemærkninger har jeg vel i og for sig i nogen grad præciseret min personlige stilling til dette spørgsmål. Jeg synes heller ikke, at den omstændighed, at der finder smugdrikkeri sted, i sig selv kan være grundelse nok til at gøre forsamlingshusene til værtshuse. Det spørgsmål har iøvrigt også en vis relation til hele beskatnings-spørgsmålet, som også er sat under debat her i dag.

Det glædede mig, at flere af de ærede ordførere har givet tilslutning til den tanke, som jeg fremførte, at der i denne lovgivning burde lægges øget vægt på det kommunale selvstyre. Ganske vist bemærkede jeg hos det ærede medlem hr. Vagn Bro nogen vaklen, men jeg tror dog fortsat, at det i de fleste tilfælde er en fordel i en lovgivning som beværterlovgivningen at have det størst mulige kommunale selvstyre.

Mine bemærkninger om en ensartet beskatning, som jeg udtrykte det, bør ikke give anledning til at tro, at jeg har tilsigtet nogen almindelig lettelse i spiritusbeskatningen. Jeg har brugt den vending, fordi jeg hermed mente, at der måtte være tale om en omlægning. Spiritusbeskatningen har nemlig været en medvirkende årsag til skabelse af større ædruelighed. Hvis vi går statistikken igennem, vil vi opdage, at den lovgivning, der blev gennemført i 1917, med den stærke beskatning, med eet slag medførte en betydelig nedgang i spiritusforbruget. Denne nedgang varede helt op til 1933, fra hvilket år man først begynder at skimte en stigning igen, en stigning, der desværre i de senere år har været konstant. På denne baggrund vil jeg sige, at jeg ikke ønsker at rokke ved de ædruelighedsbestræbelser, der kan ligge i en sådan beskatning, men at jeg med mine bemærkninger mente, at en vis omlægning kunne være af betydning for alle parter.

Det ærede medlem hr. Weikop var ikke enig med mig i mine betragtninger vedrørende en yderligere begrænsning af beværterantallet, ja, han gik endog så vidt, at han mente, at vi overhovedet ingen begrænsning behøvede. Må jeg i den anledning gøre opmærksom på, at før vi fik nogen beværterlovgivning, havde vi, som jeg sagde, i første halvdel af slutningen af forrige århundrede, det vil nærmere betegnet sige i 70erne, en beværtning for hver 122 indbyggere, d. v. s. at landets voksne befolkning på een og samme tid kunne rummes i de danske værtshuse. At man havde så mange beværtninger, hang sammen med, at der ikke krævedes særlige kvalifikationer for at kunne nedsætte sig som beværter. De kvalifikationer, der krævedes, var i og for sig ikke andre end de, der krævedes for at nedsætte sig som skræddere eller skomagere. Resultatet af, at vi havde så mange beværtninger på det tidspunkt, blev, at vi i Danmark blev indehavere af verdensrekorden for drikkeri. Der blev på det tidspunkt drukket tre gange så mange liter koncentreret alkohol om året, som der nu bliver drukket herhjemme. Drikkeriet var altså af meget betydeligt omfang, og det var dette betydelige drikkeri, der på hint tidspunkt foranledigede indenrigsministeriet til at nedsætte en kommission til undersøgelse af hele alkoholproblemet, den kommission, hvis arbejde blev grundlæggende for den senere beværterlovgivning af 1912. Jeg for mit vedkommende ønsker i hvert tilfælde ikke at være medvirkende til, at drikkeriet yderligere skal stige herhjemme.

Det ærede medlem bemærkede om markettenderierne, at det er meget at gennemføre restriktioner, fordi 5 pct. ikke kan ramme måde. Nu ved jeg ikke, om tallet 5 pct. er rigtigt, og jeg er også klar over, at det ærede medlem hr. Weikop heller ikke ved det; men hvadenten det er 5 eller 10 pct. af befolkningen, er det dog sådan, at det på mange andre områder har været nødvendigt at gennemføre en lovgivning, når 5 eller 10 pct. ikke har kunnet indordne sig under det øvrige samfunds vilkår, og det vil efter min opfattelse også være nødvendigt på dette område.

Der har været talt meget om marketenderierne i denne diskussion, og der er i

[Axel Ivan Pedersen.]

almindelighed givet tilslutning til de synspunkter, der er nedlagt i lovforslaget. Bl. a. har det ærede medlem hr. Vagn Bro givet sin så at sige uforbeholdne tilslutning. Dette er der grund til at glæde sig over, men er der grund dertil, er der så meget desto mere grund til at føle sig beskæmmet over, at det ærede medlem fru Alvilda Larsen som kvinde har følt sig foranlediget til at gå ind i et forsvar for marketenderiernes fortsatte udskænkning af stærke drikke og også går ind for den tanke, at man ikke bør nøjes med det stærke øl, men også skal give tilladelse til, at der må drikkes både vin og snaps i marketenderierne. Jeg har nu det indtryk, at marketenderierne er til for at dække et dagligt behov hos de arbejdere, der er beskæftiget i den virksomhed, hvortil et sådant marketenderi nu hører, og jeg kan i og for sig ikke finde det rimeligt, at vin eller snaps skulle høre til den danske arbejderklasses daglige behov. Men det må det ærede medlem fru Alvilda Larsen åbenbart mene, når hun siger, at kan arbejderne ikke få snaps i marketenderiet, tager de det med hjemmefra.

Det var som sagt interessant at høre det ærede medlem fremsætte disse bemærkninger, ikke mindst fordi det ærede medlem er kvinde. Vi har desværre adskillig erfaring for, at hustruerne står ved arbejdspladsernes døre eller porte og venter på at få fat på lønningsposen, forinden manden går på værtshus med den. Vi har desværre også utallige eksempler på, at der i marketenderier er opbrugt henved en trediedel af det, den egentlige ugefortjeneste andrager, og vi har eksempler på, at adskillige hjem har lidt skibbrud på grund af umådeholdent drikkeri, der har taget sin begyndelse i marketenderierne; derfor er jeg meget forbavset over det ærede medlems stilling til denne sag. Jeg tror også, jeg tør sige, at det i nogen grad skyldes den omstændighed, at det ærede medlem her bevæger sig på et område, hvor hun ikke er helt scenevant. Det tonefald, hvormed talen blev holdt, den lidt usikre stemmeføring, som det ærede medlem benyttede, vidnede, i modsætning til det tonefald, der bruges på andre områder, ikke om nogen særlig sagkundskab.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at taletiden er udløbet.

Axel Ivan Pedersen: Jeg skal slutte disse bemærkninger med at sige, at jeg håber, vi kan nå til et godt resultat.

Vagn Bro: Jeg skal kun gøre ganske enkelte bemærkninger, idet det forekommer mig, at denne forhandling danner et fortræffeligt grundlag for en udvalgsbehandling.

Jeg udtaler min anerkendelse af den tone, der gik igennem bl. a. det ærede medlem hr. Heilesens bemærkninger. Det standpunkt, han indtog, var dette, at vi her i Danmark ikke først og fremmest skulle tænke på restriktioner og indgreb, men forsøge at nå frem til ædruelige forhold ad andre veje. Hans bemærkninger om, at vi skulle anerkende den hæderlige beværterstand, at vi skulle give den magtmidler, og at vi samtidig skulle stille krav til den, forekommer mig at være rigtige. Det forekommer mig at være et rigtigt og sagligt indlæg i debatten.

Til den højtærede handelsminister finder jeg kun anledning til at gøre een eneste bemærkning. Ministeren sagde, at anerkendelsen af hotellerne skulle ske ude i bevillingsnævnene. Det er rigtigt. Men i henhold til lovforslagets § 8 skal ministeren kunne give retningslinier, navnlig i henseende til størrelse og faglige kvalifikationer, der ikke let vil kunne tilsidesættes af bevillingsnævnene. Jeg forstod dog, at ministeren var forhandlingsvenlig på dette område.

Må jeg til de bemærkninger, det ærede medlem frk. Helga Pedersen fremsatte om Nyhavn, sige, at jeg forsikrer, at det er mit højeste ønske at kunne hjælpe her; men jeg er bange for, om jeg så må sige, at vi kommer til at mindes gamle J. K. Lauridsen, der talte om de forskellige drifter her i samfundet, som er vanskelige at bekæmpe. Det, jeg tror vi lettest kan ændre ved, er stedet. Jeg synes, det er meget uheldigt, at Nyhavn ligger lige i nærheden af frihedskorset, af Det kgl. Teater og vort store torv; men jeg er bange for, at vi — det er sørgeligt at skulle sige det her fra denne talerstol — må have et vist afløb for visse tilbøjeligheder; lad os håbe, der

[Vagn Bro.]

navnlig er tale om søfolk fra udenlandske skibe. Kan vi på dette punkt gøre noget, tror jeg, vi alle vil være med.

Derimod er jeg principielt ikke enig med det ærede medlem frk. Helga Pedersen i, at man skulle gøre marketenderierne til afholdsforetagender; det må jeg gå imod, men vi kan drøfte spørgsmålet om den koncentrerede alkohol. Jeg vil dog sige, at jeg synes, det er forkert i et land, der dog har arbejdet sig frem ad andre veje end forbudets, at indføre så strenge regler. Jeg må erkende, at der er noget, der generer mig, hvis en smed, der slider i det i sine otte timer ude på Burmeister & Wain eller et andet sted, ikke skulle kunne få en enkelt bajer i marketenderiet. Jeg kan være med til at begrænse misbrug, men det andet finder jeg lidt i disharmoni med forhandlingen her, der har været et udtryk for, at vi alle vil kæmpe for større ædruelighed, men ikke vil gå forbudets vej.

Weikop: Det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen var lidt — forstod jeg — utilfreds med, at jeg egentlig mente, at der ikke skulle være nogen antalsbegrænsning, og, som jeg sagde i mit første indlæg, hvis der skulle være en antalsbegrænsning, skulle den være meget rummelig. Det gav det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen anledning til at komme med nogle bemærkninger om verdensrekord i drikkeri og om, at han ikke ville være med til at fremme drikkeriet. Det vil jeg heller ikke. Men det ses tydeligt og klart af tallene i alkoholkommissionens betænkning, at antalsbegrænsningen ikke har haft nogen betydning. En by som København var f. eks. i 1951 efter vedtægten berettiget til at have 1 391 beværtninger, og den havde kun 1 149. Så er det, jeg siger: udviklingen viser, at antalsbegrænsningen ikke har haft nogen betydning, for så ville antallet af beværtninger have været i toppen af, hvad der var mulighed for, så havde folk stået i kø for at få bevilling. Der er altså blevet færre værtshuse — hvad også det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen var inde på — og når det er tilfældet, mener jeg ikke, at man behøver nogen antalsbegrænsning; og hvis der ende-

lig skal være en antalsbegrænsning, må den være meget rummelig. Jeg skal ikke nu komme ind på tallene. Der står i kommissionsbetænkningen, at beværtningernes antal er gået ned i forhold til indbyggerantallet. Tabellen på side 57 i kommissionsbetænkningens anden del viser f. eks., at en så udmærket by som Roskilde i 1925 havde 542 indbyggere pr. bevilling, og nu har den 1 013 indbyggere pr. bevilling. Der viser sig i det hele taget her en stærkt nedadgående tendens. På dette grundlag kom jeg med mine bemærkninger om dette forhold.

Jeg var egentlig meget glad for, at den højtærede minister sagde, at jeg lagde noget forkert i bemærkningen i kommissionsbetænkningen om, at overbevillingsnævnet var neutralt, når jeg deraf udledte, at bevillingsnævnene ikke var neutrale; ministeren sagde, at det måtte man ikke lægge deri. Jeg er meget glad for den udtalelse; den højtærede handelsminister har altså tillid til bevillingsnævnene. Men jeg blev alligevel lidt betænkelig, da den højtærede minister derefter sagde: ja, men overbevillingsnævnet træffer jo afgørelser uden påvirkning fra lokale kræfter. Hvis der deri ligger, at de lokale bevillingsnævn lader sig påvirke af lokale kræfter, er jeg omtrent lige vidt. Men når vi kommer til udvalgsforhandlingen, håber jeg, det vil vise sig, at den højtærede minister har tillid til, at de lokale nævn er så neutrale, at de i alle henseender kan træffe uvildige afgørelser.

Jeg skal ikke komme ind på spørgsmålet om Nyhavn, selvom det kunne være fristende, efter at det ærede medlem frk. Helga Pedersen har fremsat nogle bemærkninger derom. Man kan sige mange ting om Nyhavn, og der er selvfølgelig forhold dernede, der er meget uheldige. Det ærede medlem frk. Helga Pedersen foreslog, at justitsministeren, handelsministeren og magistraten skulle sætte sig ved et sluttet bord — jeg var lige ved at sige: et sluttet, afgiftspligtigt bord — og tale om tingene. Ja, det kan de selvfølgelig godt gøre, men hvis de ikke kan benytte sig af lovmæssige midler, hjælper det ikke så forfærdelig meget, at de sidder ved det sluttete bord. Imidlertid vil den bestemmelse i lovforslaget, der går ud på, at bevillinger kun kan flyttes med de lokale bevillings-

[Weikop.]

nævns tilladelse, også få virkning i Nyhavn, idet man igennem en sådan bestemmelse får hold på, hvem der kommer derned. Men så kommer det næste spørgsmål: Hvordan kommer man af med de bestående virksomheder? Det kan jeg ikke se man kan, medmindre der sker overtrædelser af forskellig art; sker der det, skal man nok nægte de pågældende bevilling, og det vil være meget virksomt. Men hvis de har deres lovlige erhverv og ikke overtræder nogen som helst bestemmelser, ville jeg være meget betænkelig ved at skride ind, selvom det drejer sig om Nyhavn.

Alvilda Larsen: Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger til den ærede socialdemokratiske ordfører. Det ærede medlem udtalte sin undren over min stemmeføring ved denne debat. Jeg kan ikke sige noget om, hvordan den har været. Men jeg har ikke nogen som helst grund til eller lyst til at hykle større interesse for ædrueligheden, end hvad der er naturligt, når man kender de faktiske forhold, kender livet, sådan som det nu engang leves af størstedelen af befolkningen her i landet. Jeg understreger, hvad jeg sagde i mit første indlæg, at jeg på ingen måde vil forsvare drikkeriet, men drikkeri i den forstand, det ærede medlem talte om, finder jo kun sted i ganske få tilfælde; det er kun enkelte, der ikke kan holde måde.

Hvis det ærede medlem har undret sig over min stilling, har jeg til gengæld undret mig over, at det ærede medlem som repræsentant for socialdemokratiet, som repræsentant for de danske arbejdere, talte på den måde, han talte i dag. Man kunne, hvis man ikke vidste bedre, få den opfattelse, at hele den danske arbejderstand var af en sådan beskaffenhed, at man i forbindelse med den kunne tale om drikkeri. Jeg har en helt anden opfattelse af den danske arbejderklassens kulturelle stæde.

Jeg har talt om forholdene i marketenderierne — og der er ikke tale om ukendskab til forholdene eller om usaglighed fra min side; jeg har forhørt mig i en hel række marketenderier forud for denne debat, og alle vegne har jeg fået det samme svar, nemlig at de fleste arbejdere drikker hvidtøl, citronvand, mælk eller lignende, og kun

i særlige anledninger fejrer de et eller andet med en snaps. Sådan tror jeg også det forholder sig, og derfor mener jeg, at danske arbejdere udmærket kan tåle at beholde den adgang, de i dag har til at få en snaps på arbejdspladsen ved forskellige lejligheder.

Den højtærede handelsminister gjorde en bemærkning om, at det undrede hende, at jeg som kvinde ikke havde betænkeligheder ved kreditgivning på arbejdspladsen — sådan noget lignende var det, ministeren sagde. Dertil vil jeg sige, at jeg kan forsåvidt udmærket se faren ved kreditgivningen på arbejdspladsen. Det kan ikke bestrides, at det måske kan føre til et højere salg af både drikkevarer, manufakturvarer o. s. v., men når det nu er sådan, at man udenfor praktisk talt alle steder kan købe uden kontant betaling, kan jeg ikke se, at man ikke også på arbejdspladsen skulle have denne ret til at få udleveret varer mod betaling på lønningsdagen.

Helga Pedersen: Det ærede medlem hr. Vagn Bro fremhævede så stærkt, at han var uenig med mig, forsåvidt angik mine bemærkninger vedrørende spørgsmålet om servering af stærke drikke i marketenderier. Jeg tror, denne uenighed i det væsentlige skyldes, at enten har det ærede medlem ikke ganske hørt, hvad jeg sagde, eller også har han måske misforstået mine bemærkninger. Hvad jeg sagde, var, at jeg var ubetinget tilhænger af, at man ikke i marketenderier serverede de koncentrerede alkoholiske drikke; jeg sagde videre, at det var vel nok det bedste, hvis marketenderierne var afholdsforetagender, og jeg henledte i den forbindelse opmærksomheden på et stort marketenteri, hvor lederen af institutionen af sig selv havde gennemført, at det pågældende marketenteri blev et afholdsmarketenteri. Men jeg har altså ikke udtalt mig om, hvorvidt man ved selve loven skulle gennemtvinge, at alle marketenderier blev rene afholdsforetagender. Forsåvidt kan det ærede medlem og jeg på dette punkt atter en gang mødes under parolen: frihed under ansvar.

Det ærede medlem hr. Weikop fremsatte en enkelt, næsten kritisk bemærkning om mine betragtninger vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt justitsministeren, handels-

[Helga Pedersen.]

ministeren og magistraten kunne mødes ved bordet og forhandle, idet det ærede medlem sagde, at det hjalp ikke meget, hvis der ikke var nogen lov til at støtte det, der skulle forhandles om.

Mine betragtninger var naturligvis, at nu sidder vi for at revidere denne lov, og meningen var, at man så skulle undersøge, om de lovbestemmelser, der er foreslået, er tilstrækkelige, eller om man kunne nå et skridt videre. Og når jeg mente, at et vist samarbejde var hensigtsmæssigt, var det, fordi jeg gik ud fra, at man også kunne komme ind på spørgsmålet om, hvorledes de gældende og de fremtidige bestemmelser skulle administreres. Jeg vil imidlertid fortolke det ærede medlems indlæg vedrørende Nyhavn på den måde, at det ærede medlems holdning var velvillig, men at han havde sine tvivl om, hvor langt man kunne nå.

(Kort bemærkning).

Axel Ivan Pedersen: På foranledning af de bemærkninger, som det ærede medlem fru Alvilda Larsen gjorde for et øjeblik siden, vil jeg gerne sige, at jeg ikke var klar over, at de udtalelser, jeg fremsatte før, kunne give anledning til misforståelse; men for at der ikke skal være nogen misforståelse, vil jeg gerne sige, at det var med henblik på de 5 eller 10 pct. af arbejderne, som ikke forstod at holde måde, jeg gjorde mine bemærkninger vedrørende de indskrænkninger i kreditten m. v., som man foreslår for marketenderiernes vedkommende. Iøvrigt har jeg den opfattelse, at det ikke er de arbejdere, der ikke kan holde måde, som i politisk henseende udgør den store tyngde i arbejderbevægelsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Axel Ivan Pedersen: Jeg foreslår, at lovsagnet henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om almindelig arbejderbeskyttelse og i lov om arbejderbeskyttelse indenfor handels- og kontorvirksomhed (ungepersoners søndagsarbejde i bagerier og budtjeneste om søndagen m. v.) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingsmand Svend Jørgensen har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren udvirke, at der gives ensartede regler for, at landkommunerne først afslutter deres regnskab for finansåret den 30. juni?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 9. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i beværterloven.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om afløsning og statens overtagelse af retten til fiskeri med ålegårde og andre særlige rettigheder til fiskeri på søterritoriet.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om ferskvandsfiskeri.

Mødet hævet kl. 16⁵.

67. møde.

Fredag den 9. marts kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1956—57 og forslag til lov om børnetilskud.

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i loven om den fælleskommunale udligningsfond.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje (ændringer i rets- og politikredsinddelingen m. v.) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Ragnhild Andersen har meddelt mig, at hun ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Mener socialministeren ikke, at kommunerne bør udbetale det ekstraordinære brændselstillæg til rentemodtagere m. fl. med det samme og ikke, som det gøres i nogle kommuner, udskyde udbetalingen til den 1. april?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte følgende to lovforslag:

1) *Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1956—57 og*

2) *forslag til lov om børnetilskud.*

Samtidig med disse forslag vil indenrigsministeren fremsætte forslag til lov om ændringer i loven om den fælleskommunale udligningsfond.

Forslaget til udskrivningslov tager sigte

på at forenkle de regler, hvorefter de personlige skatter til staten og den fælleskommunale udligningsfond beregnes.

Spørgsmålet om en sådan forenkling har været drøftet indgående i folketingets udvalg om skattereformen. Fra alle sider i udvalget har der været sympati for tanken om i udskrivningsloven at slå de forskellige statskatter sammen med de fælleskommunale skatter. Dette vil gøre beskatningen mere overskuelig for skatteyderne og samtidig lette skattemyndighederne arbejdet med beregningen af skatterne, bogføringen af skattebeløbene m. v.

For indeværende skatteår udskrives der for personer ialt fire indkomstskatter til staten og udligningsfonden, nemlig indkomstskat til staten efter reglerne i udskrivningsloven, værnescat, tillægsindkomstskat og fælleskommunal indkomstskat. Efter forslaget skal der i stedet for disse indkomstskatter svares en enkelt indkomstskat, nemlig indkomstskat til staten. Efter de gældende regler skal statsindkomstskatterne beregnes efter samme skalaer for forsørgere og for ikke-forsørgere, men der indrømmes skatteydere med skattepligtige indkomster under 12 000 kr. personlige fradrag, der gradueres, dels efter indkomstens størrelse, dels efter forsørgerstilling og bopæl. Dette ret udviklede system foreslås nu opgivet, idet forsørgere efter forslaget skal beskattes efter en særlig — lempeligere — skala end den, der skal gælde for andre skatteydere. Efter forslaget får skatteyderens bopælsforhold ingen indflydelse på beskatningen.

Opgivelsen af fradragene efter forsørgerstilling medfører for skattepligtige indkomster under 12 000 kr., at en række springvise stigninger i beskatningen som følge af mindre indtægtsforøgelses undgås.

De foreslåede skalaer er udformet således, at provenuet for skatteåret 1956—57 anslås at blive nogenlunde det samme som efter de for skatteåret 1955—56 gældende udskrivningsregler for indkomstskatten til staten, værnescatten, tillægsindkomstskatten og den fælleskommunale indkomstskat. I bemærkningerne til forslaget er nærmere redegjort for de forholdsvis små forskydnings, som ændringerne i udskrivningsreglerne vil medføre på forskellige indtægtstrin.